

**FINANS
DANMARK**

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1
Kontakt Christian Heebøll Hammer

Hvor hårdt rammer de højere priser og renter danske familiers økonomi?

Priserne på gas, olie, el og træpiller steg voldsomt hen over foråret og sommeren 2022 i kølvandet på Ruslands invasion i Ukraine og det efterfølgende stop for russisk gas til EU. I de seneste måneder er energipriserne dog faldet ned igen. Energipriserne er dog fortsat væsentligt højere end i 2020 og giver dermed store merregninger for danske familier, der opvarmer deres boliger med gas, olie, træ og el. For de fleste familier med dyre varmekilder tegner merregningen til opvarmning i gennemsnit til at ende i lejet 1.000-2.500 kr. om måneden, når vi sammenligner med priserne i 2020. Familier i store huse, der er dårligt isolerede, risikerer en større merregning til opvarmning – i størrelsesordenen 3.000-4.000 kr. om måneden, hvis de ikke reducerer deres varmeforbrug. De store merregninger til opvarmning rammer især områder med udbredt brug af gasfyr såsom Dragør, Lejre og dele af Nordsjælland.

Priserne på andet forbrug såsom fødevarer og andre butiksvare, el og benzin stiger også. Det rammer bredt og giver ifølge vore beregninger anledning til en merregning for danske familier på mellem 1.000 og 3.000 kr., alt afhængigt af familiens størrelse, sammensætning, pendling mv. – når de vel at mærke ikke skruer ned for forbruget. De fleste vil dog kunne klare sig for mindre, og mange er begyndt at skære ned som følge af de højere priser.

Med den højere inflation er også fulgt højere renter. Dermed bliver familiernes banklån dyrere, og boligejere med rentetilpasningslån risikerer en øget renteudgift. Omvendt vil familier med opsparing i banken opleve en bedre forrentning af deres opsparing. For boligejere, der får højere rente på deres rentetilpasningslån, står de fleste til en ekstra renteudgift på 1.000-5.000 kr. om måneden. For flertallet af danskere, der kun har banklån og bankopsparinger, bliver merudgifterne betydeligt mindre – for de fleste lyder merregningen på under 1.000 kr. efter skat, når vi samtidig tager højde for højere renteindtægter på deres indskud i banken, og mange ender faktisk med en nettogevinst.

Ved et uændret normalt forbrug står to ud af tre danske familier til en samlet merregning på mellem 1.500 og 5.000 kr. om måneden frem mod næste sommer, når vi indregner højere priser såvel som rentestigninger. Ser vi på familier i boliger med dyre varmekilder som olie og gas, ligger merregningen for de fleste i lejet 2.500-6.000 kr., og blandt de 120.000 familier, der både har dyr varmekilde og får højere renter på deres rentetilpasningslån, risikerer de fleste en øget månedlig regning på 4.500-9.500 kr.

De fleste danske familier er heldigvis godt rustet til de stigende priser og renter og vil desuden kunne skære ned på det løbende forbrug, hvis der bliver behov for det. Omkring 3½ procent af alle danske familier og 6½ procent af alle familier med dyre opvarmningstyper risikerer at få svært ved at få deres månedlige økonomi til at hænge sammen som følge af de stigende priser. Mange danskere har samtidig gode opsparinger at trække på. Tager man højde for opsparingen, er det ca. 1 procent af alle danske familier, som risikerer at løbe tør for opsparing og ende i egentlige betalingsproblemer inden for et år, hvis ikke deres situation forbedres. For familier med dyre varmekilder gælder det for omkring 2¼ procent.

Introduktion

Stigningerne i energi- og fødevarerpriser i 2022 har været dramatiske og haft mærkbare konsekvenser for mange virksomheder og familier. Prisstigningerne begyndte i kølvandet på coronapandemiens nedlukninger i store dele af verden, men accelererede, da Rusland invaderede Ukraine i februar. Videre spidsede de til, da Rusland over sommeren lukkede ned for gasforsyningen til Danmark og de øvrige EU-lande over sommeren, ligesom sommerens tørke i Europa hæmmede energiproduktionen i en række EU-lande.

I de seneste måneder er energipriserne dog faldet noget ned igen. Det sker i forlængelse af et mildt efterår, hvor EU-landene har fyldt deres gaslagre. Det er dog ikke usandsynligt, at energipriserne vil stige lidt igen i løbet af vinteren.

Samtidig er priserne på fødevarer og en lang række andre varer og tjenester også steget betydeligt. Faktisk har vi oplevet inflationsrater i Danmark og mange andre lande, som man ikke har set siden 1980'erne, og den høje inflation har fået centralbankerne til at øge de pengepolitiske renter hurtigere og stærkere end, hvad vi har set i årtier.

Alt i alt er konsekvensen, at danske familier rammes af store merregninger på flere fronter – men også, at påvirkningen på den enkelte familie kan være meget forskellig alt afhængig af boligens stand og opvarmingskilde; om familien bruger bil og skal betale dyrere benzin; og om familien har købt ejerbolig og finansieret købet med et rentetilpasningslån.

I denne analyse ser vi på, hvordan de forskellige prisudviklinger påvirker de enkelte familiers økonomi. Det gør vi med udgangspunkt i detaljerede registeroplysninger om hver enkelt families størrelse, indkomst, bolig, bil, opsparing og gæld.

I første del ser vi på, hvordan familiers varmeregning stiger afhængigt af boligens størrelse, stand og varmekilde; anden del omhandler, hvordan stigende priser på fødevarer, benzin og andet forbrug påvirker familierne; i tredje del ser vi nærmere på, hvordan de stigende renter påvirker de enkelte familier; og i fjerde del samler vi trådene og ser på den samlede merregning for de danske familier.

Endelig slutter femte del af med at holde merregningerne op mod familiens indkomst og opsparing for at se, hvor mange familier der risikerer at komme i betalingsproblemer, fordi deres økonomi har svært ved at kapere den samlede merregning som følge af de højere priser og renter, selv om de skruer ned for det løbende forbrug.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Analysen er en opfølgning på Finans Danmarks analyse af de stigende energi- og forbrugerprisers påvirkning på danskernes økonomi fra juli 2022.¹ I denne analyse tages der højde for faldet i energipriserne hen over efteråret, ligesom de detaljerede informationer om de enkelte boligers varmekilde og energimæssige stand er væsentligt forbedret. Det forbedrede datagrundlag gør det vanskeligt at sammenligne analysens resultater. Som noget afgørende nyt tager denne analyse også højde for, hvordan familierne påvirkes af det højere renteniveau.

1. De højere energiprisers effekt på danske familiers varme-regning

De store stigninger og udsving i energipriserne i Europa har især været drevet af prisen på gas. Fra at ligge relativt stabilt omkring 6-7 kroner pr. kubikmeter i 2019 og 2020 begyndte gaspriserne inkl. afgifter til danske husholdninger at stige kraftigt fra efteråret 2021 som følge af den stigende vareefterspørgsel og genåbningen efter coronakrisen, jf. den grønne kurve i figur 1. I slutningen af 2021 nåede gasprisen inkl. afgifter 15 kroner pr. kubikmeter. Det trak gennemsnitsprisen for året op over 10 kroner pr. kubikmeter, svarende til en stigning siden 2020 på over 50 procent.

I begyndelsen af 2022 faldt gasprisen kortvarigt, men efter Rusland indledte krigen i Ukraine og efterfølgende gradvist lukkede for gasleverancerne til EU, er gaspriserne steget endnu mere og med store udsving fra uge til uge. I sensommeren 2022 nåede gasprisen op over 30 kroner pr. kubikmeter, hvorefter den faldt relativt drastisk til et niveau omkring 15 kr. i begyndelsen af november, jf. figur 1. I markedet er der tegn på, at gasprisen forventes at ligge relativt stabilt over vinteren, måske med en mindre stigning: Den såkaldte *future*-handel med finansielle kontrakter om fremtidige gasleverancer lå i slutningen af november 2022, på hvad der svarer til 16-17 kr. pr. kubikmeter inkl. skatter, moms og distribution for gasleverancer i første halvår 2023.²

Notat

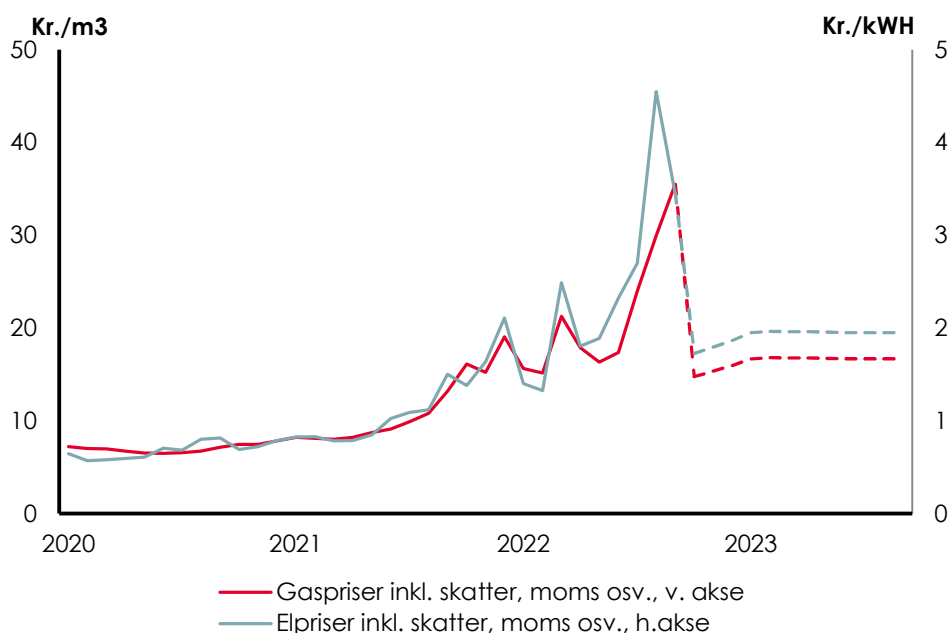
Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

¹ Se Finans Danmark, [Hvor hårdt rammer de stigende priser danske familiers økonomi?](#), 2022.

² Hertil skal det dog bemærkes, at futurepriser ofte ligger lidt højere end, hvad markedsaktører egentlig forventer, bl.a. pga. udgifter til lagring af det underliggende aktiv (gas), der ifølge futurekontakten skal leveres på et fremtidigt tidspunkt.

Figur 1. Udvikling i gas- og elpriser

Note: Gas- og elpriserne er inkl. afgifter, distribution og moms. Skøn for fremtidige gaspriser er baseret på future-priser, hvor det antages at elpriserne følger gaspriserne som de historisk har gjort, jf. boks 2.
Kilde: Andelenergi.dk, Energistyrelsen, Danmarks Statistik og futurepriser fra ICE.

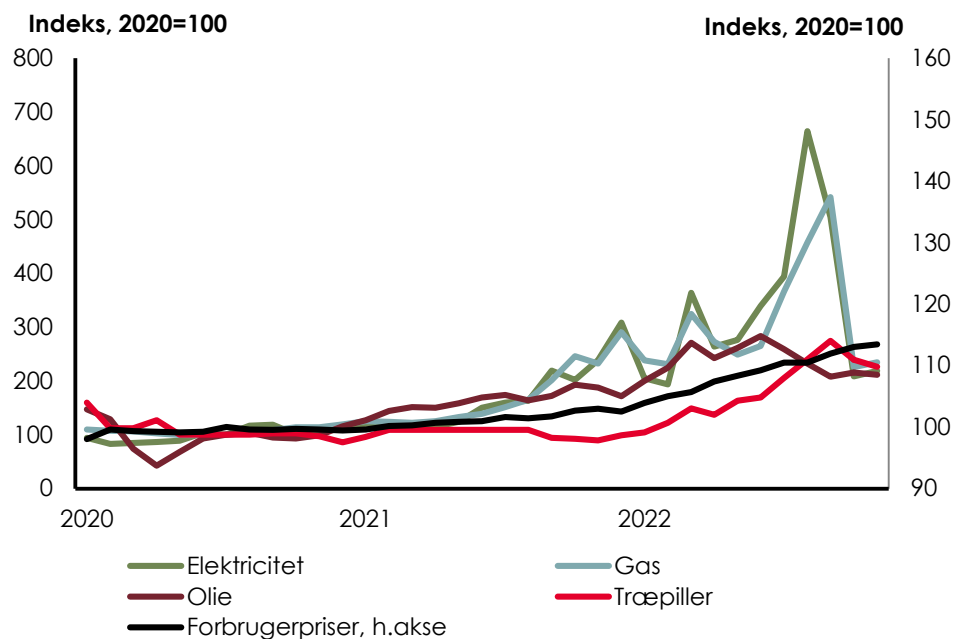
Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Priserne på olie, benzin og diesel er også steget mærkbart siden 2020, ligesom de højere gaspriser også har været en medvirkende årsag til, at elprisen er steget betydeligt og har haft samme foreløbige toppunkt i sensommeren 2022, jf. figur 1 og 2. Som følge af de højere energipriser og pressede forsyningskælder mv. er priserne på fødevarer og andre forbrugsvarer også steget betydelig gennem den senere tid. Hvor inflationen – opgjort ved den årlige stigningstakt i forbrugerpriserne – i de seneste år har ligget omkring 1 procent, er den hen over foråret og sommeren steg til et leje mellem 7 og 9 procent. Inflationen er steget yderligere et nøk i efteråret, hvor den seneste opgørelse viste en årlig stigningstakt på 10,1 procent i oktober.

Figur 2. Udviklingen i energi- og forbrugerpriser

Kilde: Forbrugerprisindeks fra Danmarks Statistik, elpriser fra Energistyrelsen, gaspriser fra Andelenergi.dk, spotpriser på fyringsolie fra OK og priser for træpiller fra Pricerunner.dk.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Givet de store prisudsving og den usikkerhed, vi oplever i verdensøkonomien i øjeblikket, er det svært at give håndfaste bud på, hvordan priserne vil udvikle sig i den kommende tid. Finansielle kontrakter på fremtidig levering af gas, el mv. giver dog nogle klare indikationer på, hvad markedsaktører i plenum forventer. Samtidigt har forskellige institutioner, heriblandt Nationalbanken, i løbet af efteråret givet skøn for, hvordan forbrugerpriserne kan ventes at udvikle sig i resten af 2022 og i 2023.

Med udgangspunkt i disse har vi i denne analyse opstillet et scenarie for hvordan priserne kan tænkes at udvikle sig frem til sommeren 2023: mere specifikt et scenarie for hvor de gennemsnitlige prisniveauer for gas, el, olie og træpiller samt andre forbrugerpriser vil ende i den 12-måneders periode, der strækker sig fra juli 2022 til juni 2023 og dermed omfatter hele den indeværende fyringssæson, jf. tabel 1.

Tabel 1. Stigning i forbrugerpriserne og udvalgte komponenter siden 2020

Prisstigning siden 2020, pct.	2021	2022/2023
Gas	60	170
El (inkl. afgifter)	62	183
Olie	21	76
Træpiller	-5	85
Forbrugerpriser ekskl. energi	1,7	9,3
Forbrugerpriser i alt	1,9	13,0

Note: Samlet prisstigning i 2022/23 dækker et skøn for den gennemsnitlige pris i 12-måneders-perioden fra juli 2022 til juni 2023 sammenlignet med den gennemsnitlige pris i 2020. For energipriserne tages der udgangspunkt i priser på future-kontrakter midt november 2022, og for inflationen tager vi udgangspunkt i Nationalbankens skøn i deres prognose fra efteråret 2022. Alle energipriserne er opgjort, som de opleves af husholdninger – dvs. inkl. diverse afgifter, distributionsomkostninger og moms.

Kilde: Nationalbanken, Udsigter for dansk økonomi september 2022; energipriser og futurepriser fra ICE og Energistyrelsen samt egne beregninger og antagelser (jf. boks 2).

Notat

De stigende energipriser kan medføre store ekstraregninger for nogle familier

Vi ser nu på, hvordan de stigende energipriser i det opstillede scenarie for perioden frem til juni 2023 påvirker familiernes varmeregninger – og særligt de familier, der oplever store udsving i deres varmeregninger. Ifølge BBR-oplysningerne gælder det familier i lidt over 400.000 danske boliger (15 procent), der er opvarmet med naturgas, 170.000 (6 procent) med oliefyr, 100.000 (4 procent) med ren el-varme, 126.000 (5 procent) med en varmepumpe og lige knap 90.000 (3 procent), der fyrer med træpiller eller lignende, jf. tabel 2.³ Samlet set er det således omkring hver tredje familie i Danmark, der er særligt påvirkede af høje priser på opvarmning i øjeblikket, jf. de rødt markerede række i tabel 2.

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Tabel 2: Danske huse efter opvarmningstype, primo 2022

Opvarmningstype	Antal boliger, 1.000	Andel af boliger, pct.
Fjernvarme	1.833	67
Centralvarme med naturgas	410	15
Centralvarme med oliefyr	169	6
Varmepumpe	126	5
Elvarme	99	4
Centralvarme med træpiller mv.	87	3
Øvrig	16	1

Note: Beboede boliger primo 2022, inkl. parcel/stuehuse, række-, kæde- og dobbelthuse, etageboliger og kollegier.

Kilde: Danmarks Statistik.

Blandt de påvirkede familier er der store forskelle på, hvor hårdt de bliver ramt af de stigende energipriser. For det første afhænger det selvsagt af, hvilken specifik opvarmningsform de har. F.eks. har Ruslands gradvise stop for gasleverancer

³ Det skal dog bemærkes, at BBR-oplysninger har vist sig usikre, når det angår boligers varmekilder. Disse oplysninger skal således tages med forbehold.

gjort, at familier med naturgasfyr hen over sommeren oplevede nogle af de kraftigste prisstigninger. Prisen på el steg også meget, hvilket øgede prisen for opvarmning med varmepumper (inkl. jordvarme). I forhold til opvarmning med naturgas er varmepumper dog så effektive, at prisstigningerne i kroner og øre var mere afdæmpede.

Ud over varmekilden afhænger priserne også meget af boligens størrelse og energimæssige stand. Store, ældre og mindre velisolerede boliger bruger typisk langt mere energi på opvarmning end mindre og nyere huse.

Med udgangspunkt i estimater for boligens energimærker og gennemsnitlige årlige aconto energiforbrug afhængigt af diverse karakteristika finder vi, at familier, der bor i nybyggede huse på 100-150 kvadratmeter opvarmet med gas, risikerer en ekstra regning for opvarmning i indeværende fyringssæson på hvad der svarer til 1.000-1.300 kroner om måneden, når vi sammenligner med 2020, jf. figur 3.⁴ Samtidig kan ekstraregningen for typiske store, ældre huse ende på 3.000-4.000 kroner om måneden alt afhængigt af den specifikke boligstørrelse samt om de er efterisolerede eller ej.

Beregningerne forudsætter, at gaspriserne gennemsnitligt over indeværende fyringssæson ligger på ca. 19 kr. pr. m³. De bør således ses som skøn for, hvor store de månedlige varmeregninger i gennemsnit kan blive i indeværende sæson givet de nuværende prisudsigter. En del af stigningerne skyldes i øvrigt, at priserne allerede er steget mærkbart i løbet af 2021 og foråret 2022, og der tages hverken højde for sekundære varmekilder eller, at mange danske husholdninger sparer på gassen, og en del helt har skiftet opvarmningstype, efter gaspriserne skød op.

Faktisk viser en ny spørgeundersøgelse fra Finans Danmarks, at hver anden dansker har forsøgt at spare på varmen som følge af de stigende priser på opvarmning. Denne udvikling var allerede i gang i sommers, hvor to ud af fem forberedte sig på at spare på varmen. Samtidig viser en opgørelse af den faktiske udvikling i gasforbruget i Danmark, at det har været betydeligt lavere i 2022 end i tidligere år, jf. figur 4.

Notat

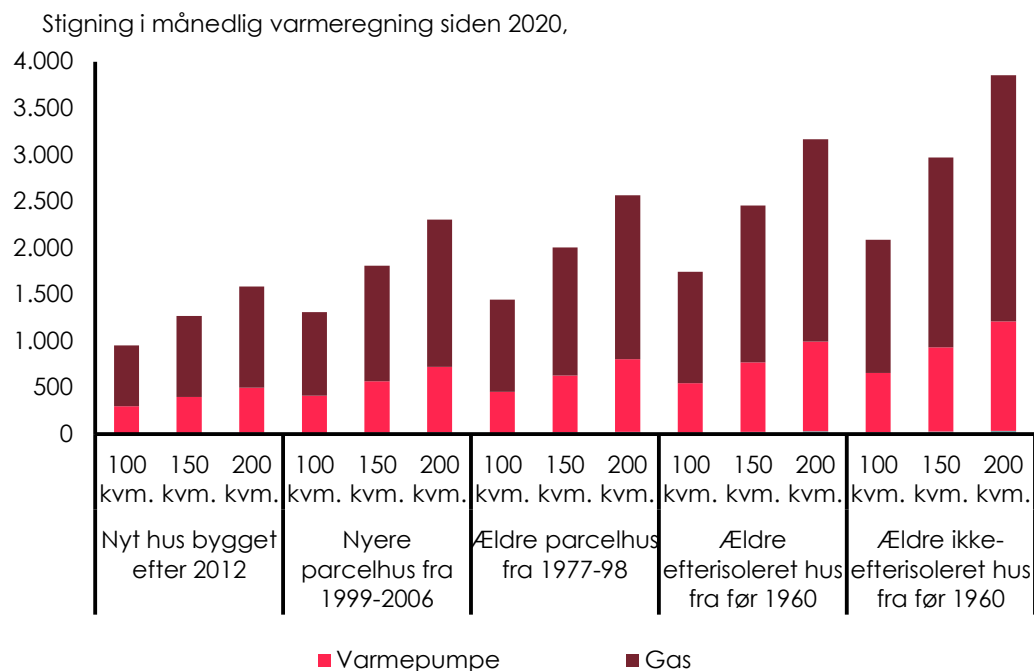
Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

---

⁴Her har vi taget udgangspunkt i forskellige energiudbydere skøn for aconto varme forbrug pr. kvm. for forskellige typer af boliger samt boligens energiforbrug afhængigt af energimærket, jf. detaljer i boks 1.

Figur 3. Ekstra varmeregning pr. måned sammenlignet med 2020 for forskellige boligtyper og størrelser

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

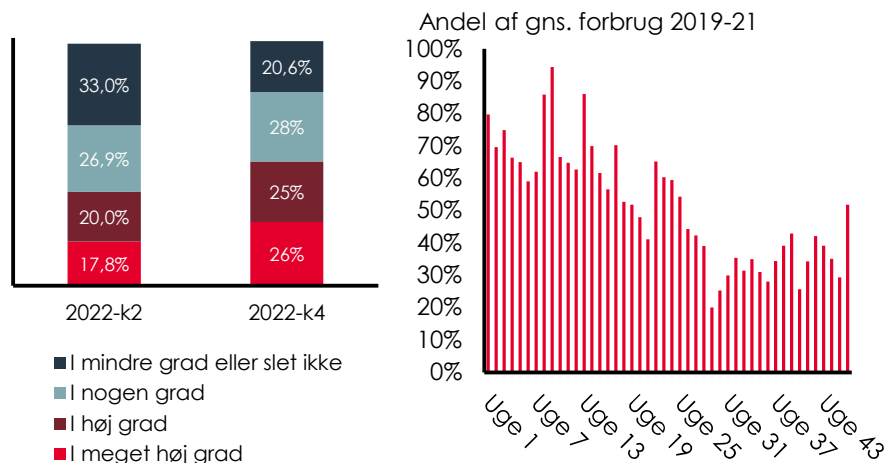
Note: Forventede ekstra månedlige varmeregninger (årgennemsnit) i perioden fra juli 2022 til juni 2023 sammenlignet med de tolv måneder i 2020. Beregningerne bygger på skønnede gennemsnitspriser på de forskellige energikilder over hele perioden, jf. beregningsdetaljer i boks 1 og 2.

Kilde: Egne beregninger pba. data for aconto varmeforbrug pr. kvm. for forskellige typer af boliger fra Andel Energi, OK-gas, boligvarme.nu samt grænserne for danske boligenergimærker.

Figur 4. Danskerne gør allerede en del for at spare på gassen

Svar på spørgsmål: "har du gjort tiltag for at spare på varmen?"

Gasforbrug i Danmark i 2022 set i forhold til gennemsnittet for 2019-21

Note: I figuren til venstre er udeladt svar fra personer (lidt over 2 procent), hvor respondenterne svarer, at spørgsmålet ikke er relevant.

Kilde: Epinion-undersøgelse fra 2022-k2 og 2022-k4 samt Danmarks Statistik.

Relativt få danske familier risikerer meget store merregninger til varme

Med afsæt i de seneste måneders fald i energipriserne viser vores beregninger på registerdata, at det kun er en relativt lille andel af alle danske familier, der risikerer store merregninger på gennemsnitligt over 2.500 kr. pr. måned, jf. tabel 3. Vi finder således, at seks ud af ti familier med dyre opvarmningsformer (gas, olie, træpiller eller ren el) står til en merregning i spændet mellem 1.000 og 2.500 kroner om måneden, mens tre ud af ti står til en merregning på over 2.500 kr. Blandt familier med andre opvarmningsformer – primært fjernvarme – ender stort set alle med en ekstraregning på under 1.000 kroner om måneden.

Ud af alle danske familier er det dermed kun hver sjette, der risikerer en merregning til varme på mellem 1.000 og 2.500 kroner om måneden, mens 7 procent risikerer en merregning på over 2.500, jf. tabel 3.

Som beskrevet ovenfor skal vi dog fortsat tage det forbehold, at beregningerne ikke tager højde for, at mange familier allerede er begyndt at spare på varmen eller overvejer at skifte opvarmningstype. I øvrigt tages der ikke højde for sekundære varmekilder, hvilket man i en del boliger gør brug af i øjeblikket, f.eks. i boliger med en brændeovn eller luft-til-luft-varmepumpe som sekundær varmekilde.

Vi ser en tendens til, at de stigende energipriser i højere grad rammer lønmodtagere og især pensionister end andre typer af familier, jf. tabel 3, kolonnerne i midten. Disse tendenser afspejler ikke mindst, at pensionister og lønmodtagere oftere bor i huse og oftere opvarmer med gas (og andre dyre opvarmningstyper).

De store merregninger ses naturligt nok især i områder, hvor husene typisk er opvarmet med gas, olie eller træpiller. Det gælder ikke mindst Dragør, Gribskov og flere kommuner i Nordsjælland og på Fyn, jf. figur 5.⁵ Boligernes størrelse og energimæssige stand spiller dog også ind i forhold til prisen på opvarmning.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

---

⁵ De kommuner, hvor flest familier risikerer store ekstraregninger, matcher netop de kommuner, hvor mange boliger er opvarmet med dyre opvarmningstyper. I top-10, hvor fleste boliger i kommunen har dyre opvarmningstyper ligger; 1. Dragør, 2. Holbæk, 3. Stavns, 4. Allerød, 5. Køge, 6. Egedal, 7. Lejre, 8. Rudersdal, 9. Sorø, 10. Greve.

Tabel 3: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra varmeregning af given størrelse

Andele, pct.	0-1000 kr.	1.000-2.500 kr.	2.500-5.000 kr.	Over 5.000 kr.
Alle danske familier	75	17	7	0
Normale lønmodtagere, par	66	25	9	0
Lønmodtagere på højt niveau, par	67	24	9	0
Pensionister, par	66	21	12	1
Enlige	83	12	5	0
Familier med naturgas	20	60	20	0
Familier med oliefyr	16	52	31	1
Familier med træpillefyr	25	74	1	0
Familier med dyr varmekilde	23	63	29	1
Familier med varmepumpe	51	47	2	0

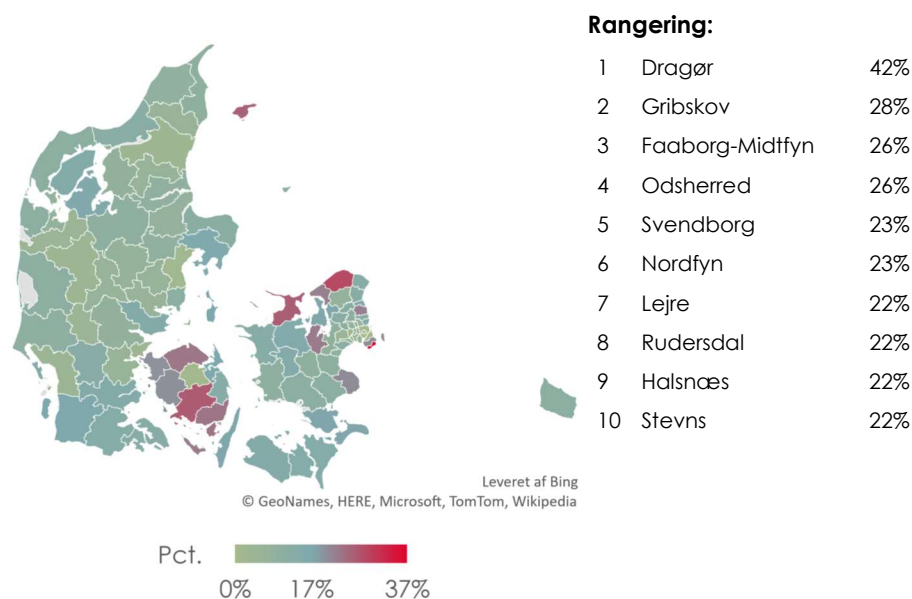
Note: Tabellen viser andel af danske familier i forskellige kategorier, der risikerer en given ekstra månedlig varmeregning (årgennemsnit) i perioden fra juli 2022 til juni 2023 sammenlignet med de tolv måneder i 2020. Beregningerne bygger på skønnede gennemsnitspriser på de forskellige energikilder over hele perioden, jf. beregningsdetaljer i boks 2.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Figur 5. Antal danske familier, der risikerer en ekstra månedlig varmeregning på mere end 2.500 kroner, fordelt på kommuner

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, der risikerer en ekstra månedlig varmeregning (årgennemsnit) i perioden fra juli 2022 til juni 2023 sammenlignet med de tolv måneder i 2020. Beregningerne bygger på skønnede gennemsnitspriser på de forskellige energikilder over hele perioden, jf. beregningsdetaljer i boks 2.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

2. Effekten af stigende el-, benzin- og fødevarerpriser mv. på danske familier

I modsætning til stigende gaspriser er prisstigningerne på fødevarer og el til andet end opvarmning noget, alle danske familier har mærket og mærker i øjeblikket. Mange danske familier med bil har også kunne mærke, at prisen på benzin og diesel er steget siden 2020 – det gælder ikke mindst familier, der pendler.

Ud over familiernes energibesparende tiltag som køb af lavenergi-apparater, sparepærer mv., afhænger elforbrug til andet end opvarmning typisk af boligstørrelse samt antal voksne og børn i familien. For en enlig i en mindre lejlighed vurderes de høje elpriser at medføre en ekstraregning på lidt over 100 kroner om måneden, mens de for en familie på fire i et større hus kan medføre en ekstraregning på ca. 450 kroner om måneden, jf. figur 6 øverst.⁶

Noget større merudgifter kan forventes i forbindelse med familiernes øvrige forbrug inkl. mad, tøj og fornøjelser, hvor parfamilier med børn kan opleve merudgifter som følge af den høje forbrugerpris-inflation på godt 2.000 kr. om måneden, når vi sammenligner med 2020, jf. figur 6 midt. Denne merregning afspejler, at familierne fastholder et omtrentligt gennemsnitligt forbrug – og altså ikke skærer ned på dyre fornøjelser eller skifter luksusvarer ud med billigere alternativer i supermarkedet. Hvis parret med børn i stedet lå på et anslået minimumsforbrug af mad, tøj mv., ville merregningen på dette lavere forbrug kun udgøre ca. 850, når priserne denne vinter sammenholdes med 2020, jf. markeringerne på søjlerne for forbrugsudgifter i figur 6 (midt).

De højere benzin- og dieselpriiser – som på det seneste dog har rettet sig noget – rammer selvsagt kun familier med bil. For en familie med bil, der ikke pendler til og fra job, men i øvrigt har et normalt kørselsbehov, skønnes prisstigningerne at medføre en ekstra regning på knap 200 kr. om måneden, mens det for familier med to biler, der pendler typiske afstande, skønnes at medføre en ekstraregning godt 500 kr. om måneden, jf. figur 6 nederst.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

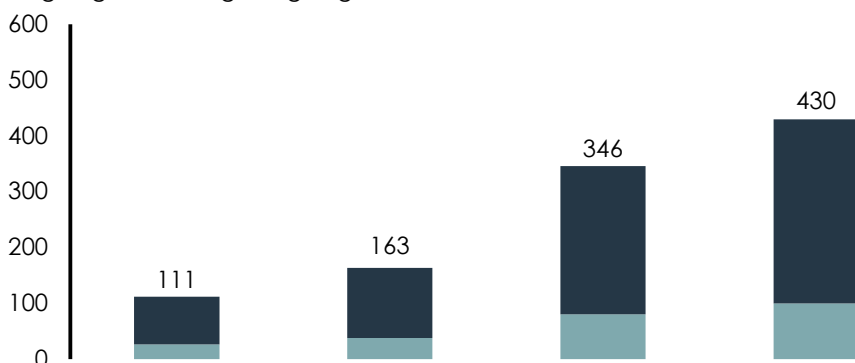
---

⁶ I disse beregninger tager vi afsæt i gennemsnitsforbrug for familier taget fra Danmarks Statistik, FDM samt satser fra Finanstilsynets vejledninger, jf. kildeangivelser for beregningerne i boks 3.

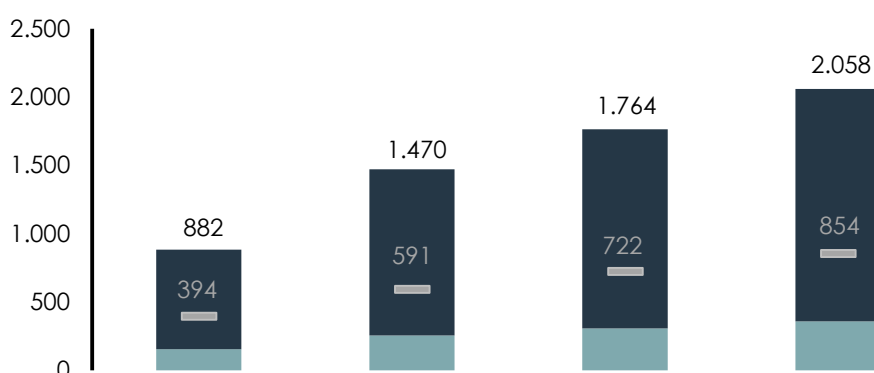

Figur 6. Øgede udgifter til el, mad og benzin/diesel for typiske danske familier

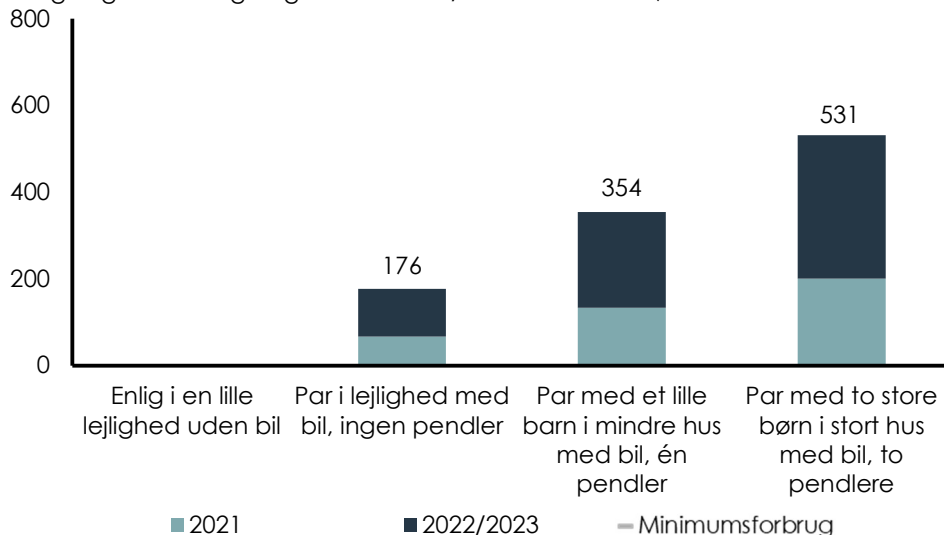
Stigning i månedlig elregning siden 2020, kr.

Stigning i månedlige forbrugsudgifter siden 2020, kr.

Stigning i månedlig udgifter til benzin/diesel siden 2020, kr.

Note: Prisstigninger for forskellige forbrugs- og familietyper for perioden juli 2022-juni 2023 sammenlignet med året 2020. Vi antager et typisk forbrug, hvad angår el, benzin/diesel og øvrigt forbrug alt afhængigt af familietype, boligstørrelse og pendling mv.; forbrugsomfanget er uafhængigt af familiens formue og indkomst. Se detaljer vedrørende beregningerne i boks 3.

Kilde: Danmarks Statistik, FDM samt Finanstilsynets vejledninger og Danmarks Statistiks antagelser angående familier minimumsforbrug.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Samlet set står prisstigningerne på el, benzin, diesel, fødevarer samt øvrigt forbrug altså også til at medføre betydelige månedlige merregninger for danskerne i disse måneder. Beløbet afhænger dog i høj grad af, hvilken familietype, boligstørrelse mv. der er tale om – hvor en enlig i en lejlighed risikerer en merregning for el, benzin/diesel og øvrigt forbrug på omkring 1.000 kr. om måneden, kan en børnefamilie, der pendler, risikere en merregning på over 3.000 kr. om måneden.

Boligens varmekilde, energimæssige stand og størrelse er dog fortsat ganske afgørende for, hvor stor en ekstraregning målt kroner og øre en familie risikerer over det kommende år. Hvis den føromtalte børnefamilie bor i et ældre, dårligt isoleret hus opvarmet med naturgas, kan den samlede merregning ende på over 6.000 kr. om måneden.

Notat

3. Stigende renter og deres effekt på danske familiers økonomi

Ud over prisstigninger på varme, transport og fødevarer er en del danske familier også påvirkede af, at renterne er steget hastigt i de senere måneder. Den stigende inflation har således fået en række centralbanker til at hæve renterne for at dæmpe den økonomiske aktivitet og få inflationen ned igen. Det gælder også ECB, som i juli begyndte at hæve renterne, og Nationalbanken er herhjemme fulgt med ECB som følge af fastkurspolitikken.

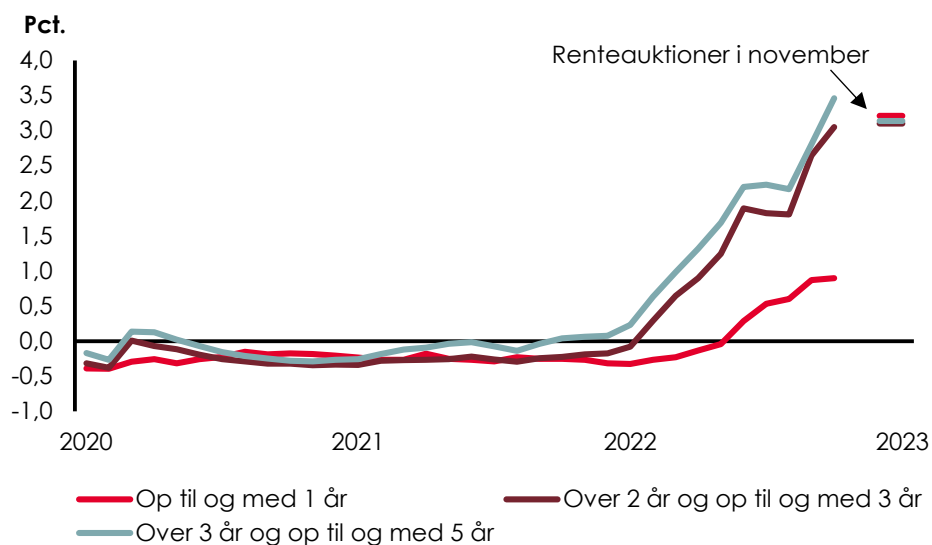
Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

De længere markedsrenter begyndte dog at stige i god tid inden, da aktørerne i markedet forventede, at vi var på vej ind i en periode med stigende renter og øget usikkerhed. Således begyndte f.eks. renten på realkreditobligationer med rentetilpasning hvert 2. år eller sjældnere at stige markant allerede ved årsskiftet, jf. figur 7. Bankernes ind- og udlånsrenter begyndte derimod først at stige, efter at Nationalbanken indledte rentestigningerne i juli.

De stigende renter påvirker ikke mindst danske familier med store banklån og boligejere med rentetilpasningslån. Til gengæld nyder familier med store indlån i banken også godt af stigende indlånsrente på deres opsparing, så for nogle familier er de stigende renter samlet set en gevinst.

Figur 7. Renteudvikling på realkreditlån med rentetilpasning

Notat

Note: Figuren viser udviklingen i renter på nyudstedte realkreditlån med rentetilpasning afhængig af rentebindingsperioden. Renterne er opgjort uden bidragsats. Til højre er vist renteniveauerne ved auktionerne i november 2022.

Kilde: Nationalbanken samt renter fra refinansieringsauktioner fra individuelle realkreditinstitutter

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Med afsæt i de rentestigninger og de seneste auktioner for refinansiering af rentetilpasningslån samt de nuværende konsensusforventninger til renteudviklingen ser vi i dette afsnit på, hvordan danske familier kan blive påvirket af rentestigninger i perioden frem til midten af 2023.⁷

Når det gælder danskernes gæld og indlån i slutningen af 2020, var det ca. halvdelen af alle danske boligejere med realkreditlån, der havde et lån med rentetilpasning, jf. figur 8 øverst. Blandt danske familier, der kun havde rentetilpasningslån, lå den typiske realkreditgæld på lidt over 1 mio. kr., hvilket er en smule lavere end familier, der kun havde fastforrentede lån.⁸ Derimod lå den gennemsnitlige gæld betydeligt højere for familier, der både havde rentetilpasningslån og fastforrentede lån – hvilke f.eks. kan skyldes, at sådanne familier ofte ejer flere boliger og eventuelt også et sommerhus.

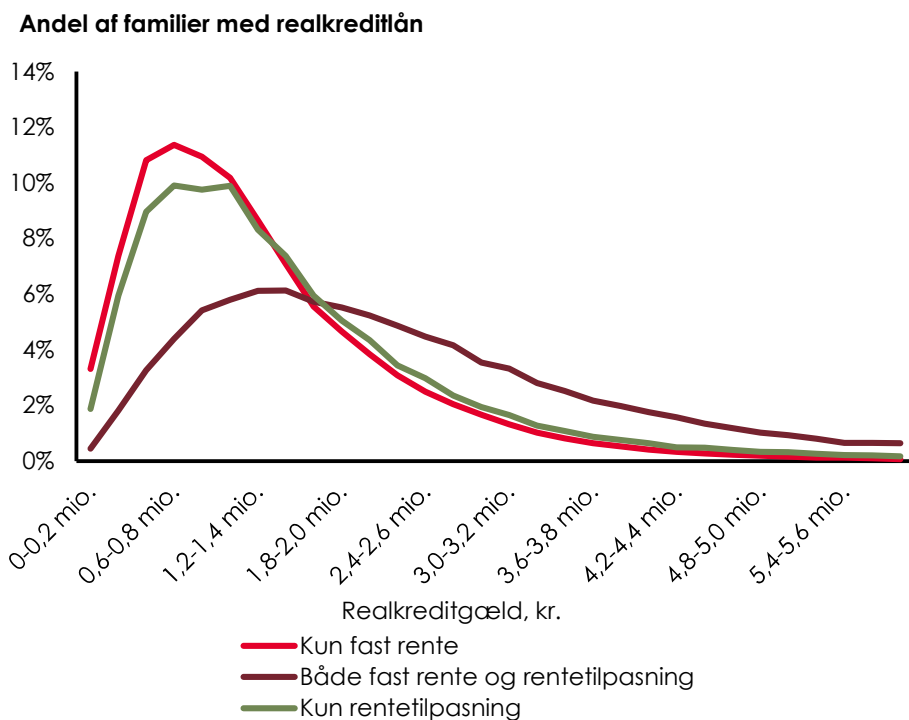
⁷ Se nærmere i boks 4 om detaljer og antagelser for beregningen af, hvilke danske familier der rammes hvordan af de stigende renter.

⁸ Her har vi frasorteret de 5 procent af danske familier med de højeste gælds niveauer.

Figur 8. Andel familier med gæld og indlån af en given størrelse

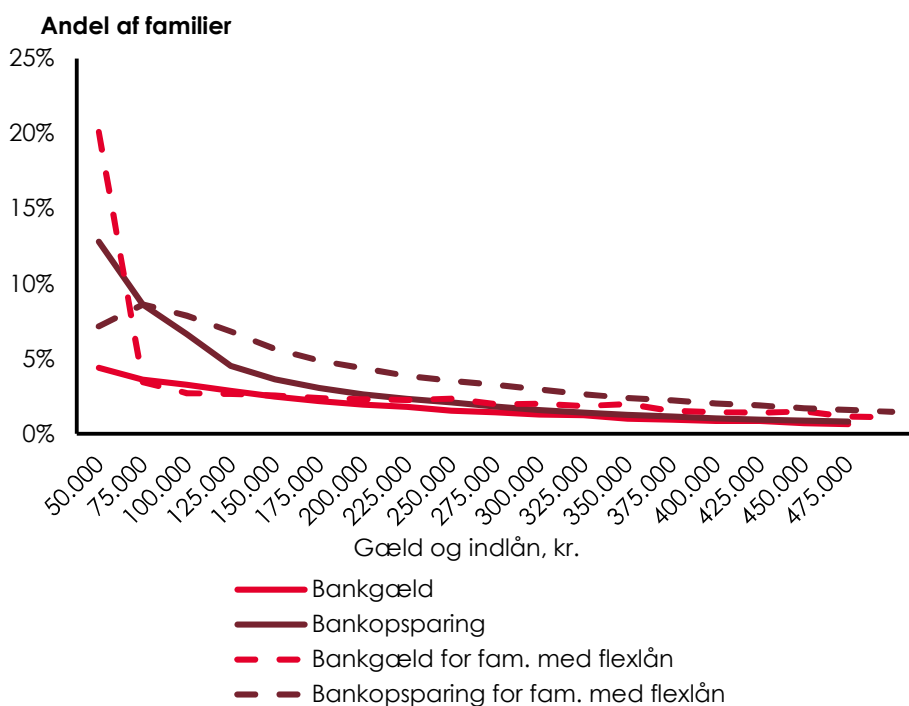
Andel familier med realkreditlån af given størrelse og type

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Andel familier med banklån og indlån af given størrelse

Note: Figureerne viser fordelingen af danskes realkreditgæld, bankgæld og bankopsparing. En større gruppe familier uden bankgæld er ikke medtaget i nederste figur.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

En del danskere har også banklån, og de fleste har opsparing stående i banken, jf. figur 8 nederst. Her er de typiske beløbsstørrelser dog noget mindre. Den gennemsnitlige bankgæld for danske familier lå ved udgangen af 2020 på lidt over 100.000 kr.⁹ For danske familier med realkreditgæld lå den lidt højere, hvilket også er tilfældet for danske familier med rentetilpasningslån. Vi kan dog konstatere, at danske boligejere, og ikke mindst boligejere med rentetilpasningslån, som regel har en noget større opsparing end andre familier. Hvor halvdelen af alle danske familier har en opsparing på mere end 100.000 kr., gælder det samme for fire ud af fem familier med et rentetilpasningslån.

Rentestigningerne vil i første omgang ramme familierne via ændrede renter på deres indlån og udlån samt de boligejere, der har rentetilpasningslån og oplever, at deres rente ændres over den analyserede periode (frem til sommeren 2023).¹⁰ Som nævnt ovenfor består langt den største del af danskernes gæld af realkreditlån i deres boliger. Halvdelen af alle danskernes realkreditlån er med fast rente, jf. figur 9. Og familier med fastforrentede lån påvirkes i udgangspunktet ikke af de stigende realkreditrenter.

Ser vi på den anden halvdel af danskernes realkreditlån, som altså er med rentetilpasning, gælder det (ultimo 2020), at lidt over hver femte realkreditlån er med rentetilpasning mindst en gang om året (F-kort eller F1), mens knap en tredjedel af alle realkreditlån er med rentetilpasning mellem hvert 2. og hvert 10. år. For den første gruppe med hyppig rentetilpasning vil alle opleve at få højere renter i perioden fra sommeren 2022 til sommeren 2023.

For den anden og større gruppe med rentetilpasningslån, der kun tilpasses hvert 2. år eller sjældnere, gælder det, at mange lån ikke vil blive rentetilpasset over den analyserede periode og derfor ikke bliver ramt af de højere renter før efter sommeren 2023. Ud fra registerdata (se fodnote 10 og boks 4) finder vi, at dette gælder for næsten seks ud af ti lån med rentetilpasning hvert 2. eller 3. år (F2-F3), og for syv ud af ti lån med rentetilpasning mellem hvert 4. og hvert 10. år, jf. figur 9. Alt i alt skønner vi således, at to ud af fem lån med rentetilpasning ikke bliver ramt af større rentestigninger inden sommeren 2023. Lægger vi dem sammen med de fastforrentede realkreditlån, er det knap 70 procent af samtlige realkreditlån, der ikke får højere rente inden næste sommer.

⁹ Her har vi frasorteret de 5 procent af danske familier med de højeste gælds niveauer.

¹⁰ Vores oplysninger om familiernes økonomi, inklusive sammensætningen af deres gæld, er opgjort ved udgangen af 2020. For nogle familier vil den privatøkonomiske situation være markant ændret siden da. De kan f.eks. have købt eller solgt bolig eller omlagt deres fastforrentede realkreditlån til et rentetilpasningslån, som en del gjorde i løbet af 2022. For sidstnævnte gruppe, der har gennemført en såkaldt skrå konvertering, skal den stigende rente holdes op mod den opnåede gevinst ved konverteringen. Det er vores vurdering, at analysen er retvisende for udviklingen i de danske familier set under et.

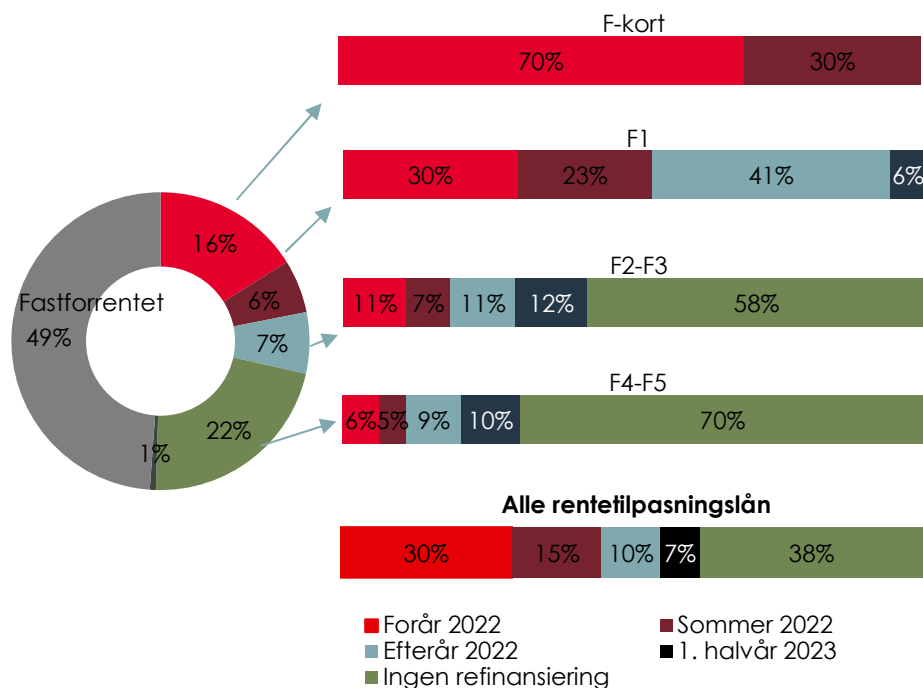
Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Figur 9. Fordelingen af danske realkreditlån efter hyppighed og periode for rentetilpasninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren til højre viser alle danske husholdningers realkreditlån (ultimo 2020) opdelt efter, hvor ofte renten på lånet ændres. F-kort inkluderer alle lån, hvor renten ændres flere gange på et år. I figuren til højre fordeles lån med rentetilpasning efter, hvornår de har første rentec ændring, efter renterne begyndte at sige i februar 2022. Alle F-kort lån og mange F1 vil dog opleve flere rentec ændringer i perioden februar 2022-juni 2023.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Størrelsen på rentestigningen for de lån, der får ny rente i perioden fra februar 2022 til juni 2023, er meget afhængig af, hvornår rentetilpasningen sker: For dem, der oplevede rentetilpasning af f.eks. et F3- eller F5-lån i begyndelsen af 2022, vil rentestigningen være betydeligt lavere, end hvis rentetilpasningen ligger omkring årsskiftet 2022/23.

Alle disse forhold tager vi hånd om i beregningerne, der tager udgangspunkt i oplysninger om alle danskeres realkreditlån ved indgangen til 2021, Nationalbankens rentestatistik for realkreditrenter opdelt efter, hvor ofte og hvornår de rentetilpasses, samt rentesatser for de nyeste refinansieringsauktioner, der påvirker mange lån omkring årsskiftet. Det lægges i den forbindelse til grund, at renterne for lån med rentetilpasning ligger fladt i tiden frem mod sommeren 2023 på de niveauer, der blev fastsat ved de seneste refinansieringsauktioner.¹¹

¹¹ Bemærk, at vore oplysninger dermed ikke fanger de konverteringer af realkreditlån, der er sket siden nytår 2021, herunder de såkaldt skrå konverteringer der er sket en del af i 2022. Se mere om datagrundlag og metodik i boks 4.

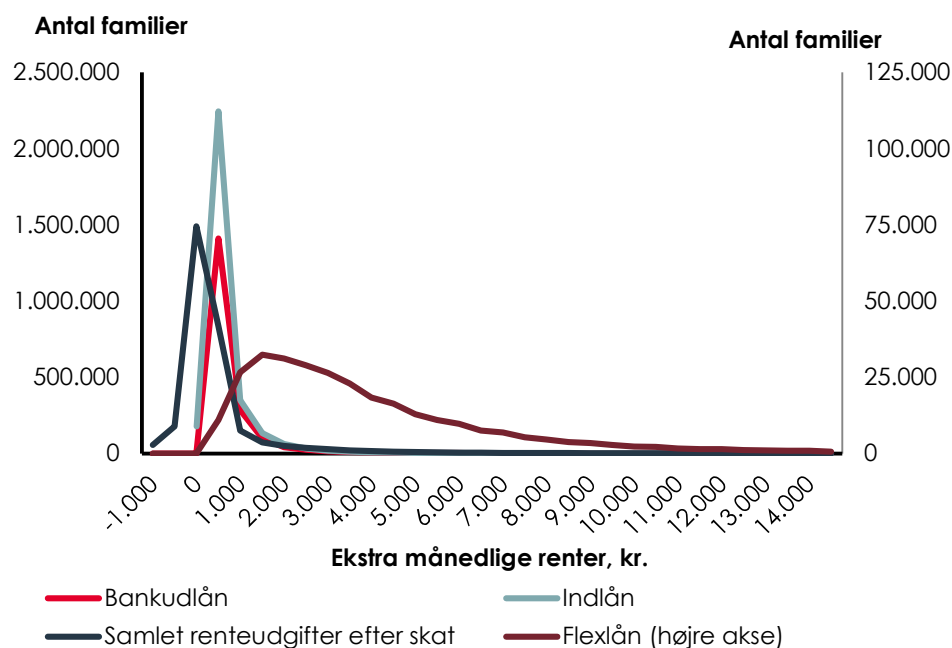
I vores beregninger lægger vi desuden til grund, at bankernes ind- og udlånsrenter frem til sommeren 2023 stiger med 1,75 procentpoint set i forhold til 2020. Endelig antages renterne på realkreditlån med rentetilpasning hvert år eller oftere (F-kort og F1) at stige med 3,5 procentpoint sammenlignet med 2020.¹²

Beregningerne viser, at de fleste boligejere med rentetilpasningslån, der får ny rente inden sommeren 2023, kan se ind i en ekstra rente pr. måned før skat på mellem 1.000 og 5.000 kroner, jf. figur 10. Der er dog også en del danske boligejere, som risikerer betydeligt højere rentestigninger. Vores beregninger viser, at hver sjette boligejer med rentetilpasningslån, der får ny rente inden sommeren 2023, risikerer en månedlig ekstra rente (efter skat) på over 5.000 kr. i alt, når der også tages højde for ændrede renter på lån og opsparing i banken. De øgede renteudgifter (eller indtægter) er generelt langt mindre for familier, der kun har banklån eller realkreditlån, som ikke refinansieres (f.eks. fastforrentede lån), jf. tabel 4.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Figur 10. Andelen af danske familier, der risikerer en rentestigning pr. måned af en given størrelse

Note: Figuren viser antallet af familier, der står til at få en månedlig rentestigning inden sommeren 2023 af en given størrelse. For de samlede renter er der taget højde for rentefradrag (ved nettorenteudgifter) og kapitalindkomstskat (ved nettorenteindtægter). Flexlån betegner her familier med rentetilpasningslån, der refinansieres med ny rente i perioden februar 2022-juni 2023.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

¹² Denne beregningsantagelse bygger på, at langt de fleste af disse lån refinansieres til en rente på lidt over 3 procent sammenholdt med en negativ rente på -0,3 procent i 2020, jf. boks 4.

Ser vi nærmere på forskellige typer af familier, er det især lønmodtagerpar – både på almindeligt og højt niveau – der står til relativt store rentestigninger, jf. tabel 4. Det afspejler, at disse familier i højere grad bor i huse, der er finansieret med realkreditlån og boliglån.

Der er desuden en vis tendens til relativt større rentestigninger for familier med dyre opvarmningstyper og særligt for familier med varmepumper. Det skyldes formentlig, at det især er husejere med relativt store huse, som er udsatte for stigende varmeregninger, der har rentetilpasningslån. Samtidig er der en tendens til, at familier med rentetilpasningslån oftere har en stor finansiel opsparring (som vi så tidligere). Dermed har de også bedre forudsætning for at investere i deres bolig med henblik på at få de løbende varmeudgifter bragt ned – f.eks. ved at investere i en varmepumpe til erstatning for olie- eller gasfyr.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Tabel 4: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra renteudgift af en given størrelse

Andele, pct.	Under 1000 kr.	1.000-2.500 kr.	2.500-5.000 kr.	Over 5.000 kr.
Alle danske familier	89	6	3	2
Normale lønmodtagere, par	79	10	7	4
Lønmodtagere på højt niveau, par	76	10	8	6
Pensionister, par	92	5	2	0
Enlige	95	3	1	1
Familier med gasopvarmning	86	7	5	3
Familier med oliefyr	88	7	3	2
Familier med træpillefyr	84	9	4	3
Familier med dyre opvarmningstyper	87	7	4	2
Familier med varmepumpe	83	8	5	4
Familier i ejerbolig med realkreditlån	80	10	6	4
Familier i ejerbolig med flexlån	25	34	25	16

Note: Tabellen viser andelen af familier i forskellige situationer, der over perioden fra juli 2022 til juni 2023 risikerer månedlige rentestigninger af en given størrelse, når vi sammenligner med rentebetalingen på samme beholdninger i 2020. Rentestigninger er opgjort efter skat og inkluderer summen af stigning i bankrenter og renter på rentetilpasningslån fratrukket eventuel ekstra renteindtægt på bankopsparinger. For en del familier i gruppen "under 1.000" er der tale om en netto renteindtægt. "Familier i ejerbolig med flexlån" omfatter kun familier, hvis lån refinansieres med ny rente i perioden fra februar 2022 til juni 2023.

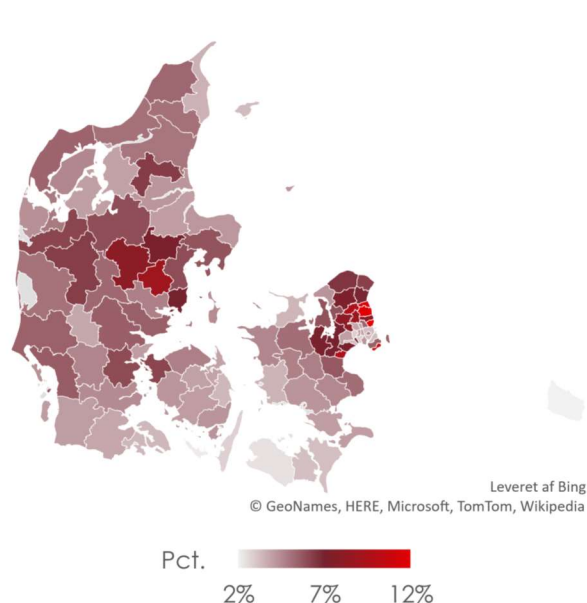
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Ser vi på tværs af landet, er det især i kommuner som Gentofte, Rudersdal og Hørsholm nord for København, at familiernes renteudgifter stiger mest, jf. figur 11. Det afspejler, at vi her finder de dyreste huse, de største boliglån og den højeste andel af familier med rentetilpasningslån.¹³

¹³ De største andele af familier med rentetilpasningslån, der får ny rente over perioden, finder vi i kommuner med relativt mange boligejere med god økonomi. I toppen ligger Dragør

Figur 11. Andel familier med rentestigninger større end 2500 kr. pr. måned, opdelt på kommuner

Rangering:

1	Gentofte	12%
2	Rudersdal	12%
3	Hørsholm	11%
4	Dragør	11%
5	Solrød	9%
6	Allerød	9%
7	Skanderborg	9%
8	Furesø	8%
9	Egedal	8%
10	Silkeborg	8%

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren viser andelen af familier, der over perioden fra juli 2022 til juni 2023 risikerer en månedlig rentestigning på minimum 2.500 kr., når vi sammenligner med rentebetalinger på samme beholdning i 2020. Rentestigninger er opgjort efter skat og inkluderer summen af stigning i bankrenter og renter på rentetilpasningslån fratrukket eventuel ekstra renteindtægt på bankopsparinger.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

4. Samlet merregning til danske familier som følge af højere priser og renter

I det følgende samler vi de forskellige ekstraudgifter, der rammer danske familier, både hvad angår opvarmning, andet forbrug (el, fødevarer, benzin mv.) og øgede renteudgifter (modregnet øgede renteindtægter på opsparingen).

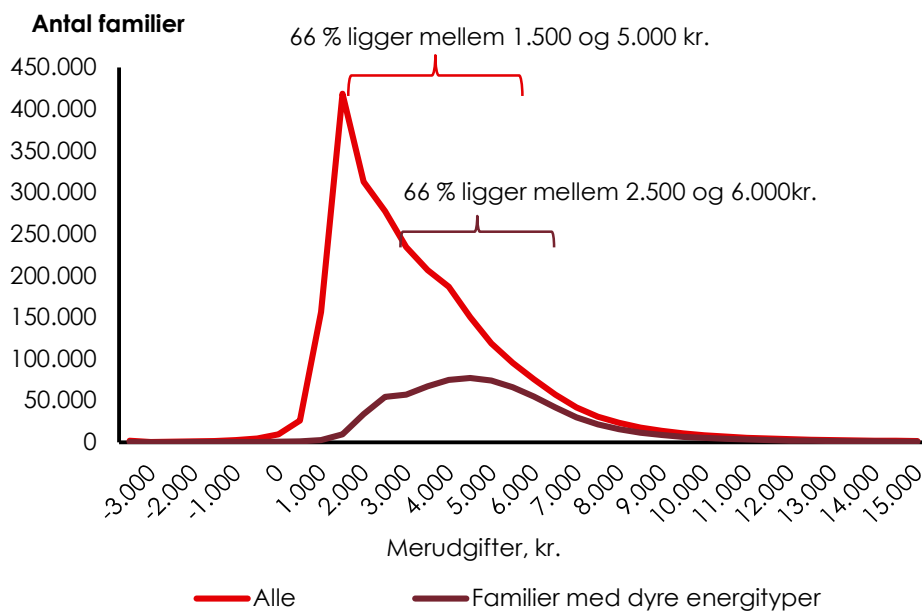
Det er langt overvejende familier med dyre opvarmningskilder og familier, der har fået nye, højere renter på deres rentetilpasningslån, som risikerer store merregninger. figur 12. Ser vi på alle danske familier, står de fleste til en merregning på 1.500-5.000 kr. om måneden frem mod sommeren 2023, når vi sammenligner med 2020. For familier med dyre opvarmningstyper ligger hovedparten i spændet 2.500-6.000 kr. om måneden, mens de fleste familier, der får nye renter på deres rentetilpasningslån, ligger i spændet 3.000-8.500 kr. Fokuserer vi på de 120.000 familier, der både får ny rente på deres rentetilpasningslån og har dyre

(17 pct.), Rudersdal (16 pct.), Skanderborg (16 pct.), Gentofte (16 pct.), Allerød (16 pct) og Hørsholm (15 pct.). De mindste andele af familier med rentetilpasningslån, der får ny rente over perioden, findes i kommuner med relativt få boligejere og mange lejere og andelsboligejere. Det gælder ikke mindst København (5 pct.), Brøndby (6 pct.), Albertslund (6 pct.) og Frederiksberg (6 pct.)

opvarmningstyper, står de fleste til en merregning på mellem 4.500 og 9.000 kr., jf. figur 12 nederst samt tabel 5 i bunden.

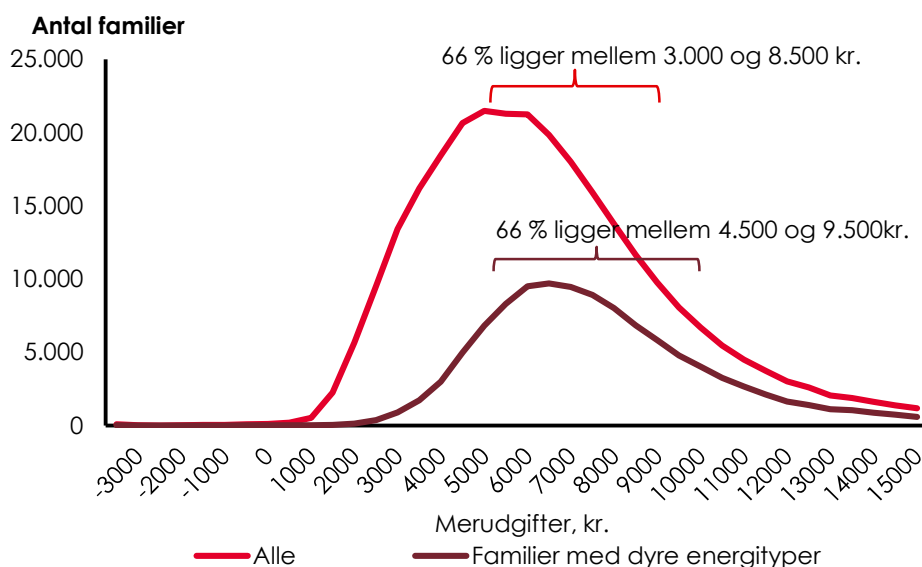
Figur 12. Andel familier, der risikerer ekstraudgifter af given størrelse
Ud af alle familier

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Ud af familier med rentetilpasningslån, der refinansieres

Note: Figuren øverst viser fordelingen af danske familiers samlede merudgifter som følge af højere energipriser, højere priser på el, benzin/diesel og øvrigt forbrug samt højere renter i perioden fra medio 2022 til medio 2023 sammenlignet med 2020. Figuren nederst viser merudgifterne for familier, hvis realkreditlån refinansieres med ny rente i perioden fra februar 2022 til juni 2023.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Når vi ser på individuelle familietyper, er det især lønmodtagerfamilier – og ikke mindst lønmodtagere på højt niveau – der er udsat for store merregninger.

Tabel 5: Andel familier, der risiker ekstra månedlige udgifter af given størrelse

Andele, pct.	0-100 0 kr.	1.000 - 2.500 kr.	2.500 - 5.000 kr.	5.000 - 7.500 kr.	7.500- 10.000 0 kr.	Over 10.000 kr.	
Alle danske familier	2	35	42	15	4	2	
Normale lønmodtagere, par	1	5	49	32	9	5	
Lønmodtagere, højt niveau, par	1	5	46	30	10	7	
Pensionister, par	2	19	60	16	2	1	
Enlige	3	62	31	4	0	0	
Familier m. gasopvarmning	0	6	45	36	8	5	
Familier m. oliefyr	0	6	46	37	7	4	
Familier m. træpillefyr	0	5	57	29	5	4	
Familier m. dyre opvarmning	0	6	45	36	8	4	
Familier m. varmepumpe	1	9	57	24	5	4	
Familier m. realkreditlån	2	17	44	25	7	4	
Familier m. flexlån	2	35	42	15	4	2	
Familier m. flexlån + dyr opvarm.		0	0		9	38	3 0 2 3

Note: Tabellen viser andelen af danske familier i forskellige kategorier, der risikerer en given merregning over perioden fra sommeren 2022 til sommeren 2023 sammenlignet med 2020.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Notat

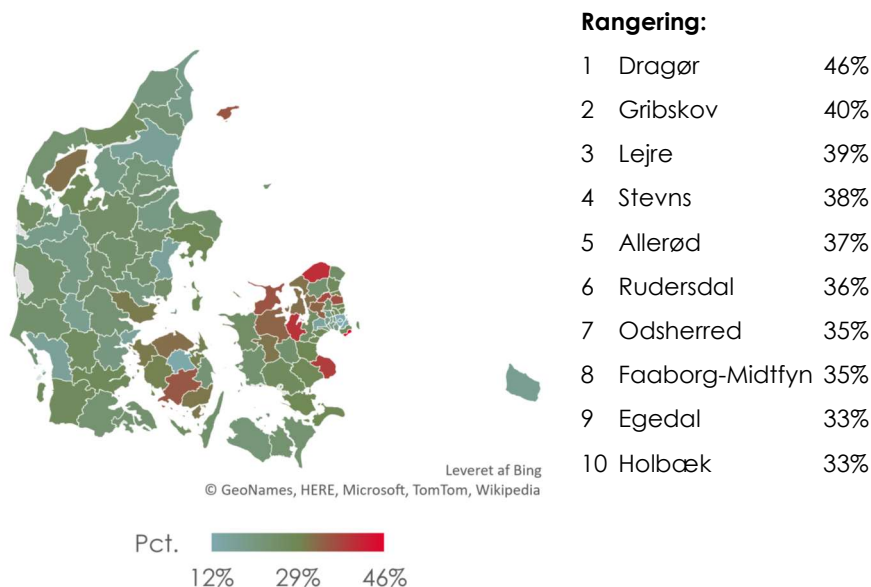
Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Geografisk er det især er i Dragør og kommunerne i Nord- og Vestsjælland med mange gasfyr og mange rentetilpasningslån, at mange familier rammes af store merregninger på over 5.000 kr. om måneden, når vi lægger det hele sammen, jf. figur 13.

Disse beregnede merudgifter tal forudsætter, at familier på trods af de stigende priser på varer, energi mv. samt højere renter bibeholder et forbrug tæt på det, vi har set for et gennemsnit af familier i løbet af 2020. De store merudgifter indikerer, at mange familier vil blive nødt til at skære ned på forbruget – som vi også allerede har set en række indikationer på. Det ser vi videre på i næste afsnit.

Figur 13: Andel familier med ekstra månedlige udgifter på mere end 5.000 kr., opdelt på kommuner

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune som oplever ekstra månedlige udgifter på mere end 5.000 kr. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre. Beregningerne antager, at familierne har et typisk forbrug, hvad angår el, benzin/diesel og øvrigt forbrug alt afhængigt af familietype, boligstørrelse og pendling mv. Det skønnede forbrug af mad, tøj, oplevelser mv. er således uafhængigt af familiens formue og indkomst, og afspejler dermed ikke de geografiske forskelle heri. Se detaljer vedrørende beregningerne i boks 3.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

5. Nogle familier kan blive hårdt ramt, men de fleste har meget at stå imod med

Ud fra detaljerede registeroplysninger for alle danske familier og deres økonomi kan vi også danne os et billede af, hvor stærk en økonomi de enkelte familier har til at imødegå de merregninger, vi har estimeret. Dermed kan vi skønne over, hvor mange familier i Danmark der kan komme i økonomiske problemer som følge af de stigende priser. Skønnene tager udgangspunkt i, at familierne beholder både bolig og bil med tilhørende forbrug af varme mv., men skruer forbruget af mad og tøj mv. ned til et minimum.¹⁴

Heldigvis har langt de fleste familier en del at stå imod med – både i form af luft i deres månedlige budget og i form af opsparing i banken. De kan derfor holde skindet på næsen selv i en situation, hvor priserne fortsat stiger relativt meget. Vi finder, at 3,5 procent af alle danske familier, der før havde et positivt fribeløb i deres månedlige budget – dvs. overskud efter alle regninger og basale

¹⁴ Beregningerne bygger på oplysninger om alle danske familiers indkomst samt estimater for deres faste udgifter og minimumleveomkostninger med udgangspunkt i den enkelte families finansielle forhold, boligforhold, størrelse, sammensætning mv., jf. beregningsmetoder i boks 3.

leveomkostninger er betalt – risikerer at ende med et negativt fribeløb som følge af de højere priser og stigende renter, jf. figur 14 yderst til venstre.

Også her ser vi en klar tendens til, at familier med dyre opvarmningstyper er særligt udsatte. For familier med dyre opvarmningstyper er det godt 6½ procent, der risikerer at gå fra et positivt til et negativt fribeløb i deres månedlige budget. Langt de fleste af dem kommer tilmed fra et ekstra månedligt fribeløb på over 2.500 kr., før de store prisstigninger indtraf.

Familier med rentetilpasningslån, der får højere rente i perioden, synes i gennemsnit at have et betydeligt bedre udgangspunkt og er således lidt mindre udsatte end familier med dyre opvarmningstyper.

En særlig hårdt udsat gruppe er de knap 120.000 familier, der både har en dyr opvarmningstype og oplever stigning i renten på deres rentetilpasningslån. Blandt denne gruppe er det godt 8 procent, der risikerer et negativt månedligt fribeløb i deres månedlige budget i perioden frem til sommeren 2023 – og heraf kommer 3½ pct. fra et positivt fribeløb på over 5.000 kr.

Når vi ser på forskellige typer af familier, er det især enlige, der er i høj risiko for at ende med et negativt månedlig fribeløb. Det følger naturligt af, at deres økonomi skal bæres af én indkomst. Omvendt er det relativt få pensionister, der risikerer at ende med et negativt fribeløb, hvilket blandt andet afspejler, at deres udgifter til forbrug ligger i den lave ende, og at mange af dem i udgangspunktet har god luft i økonomien.

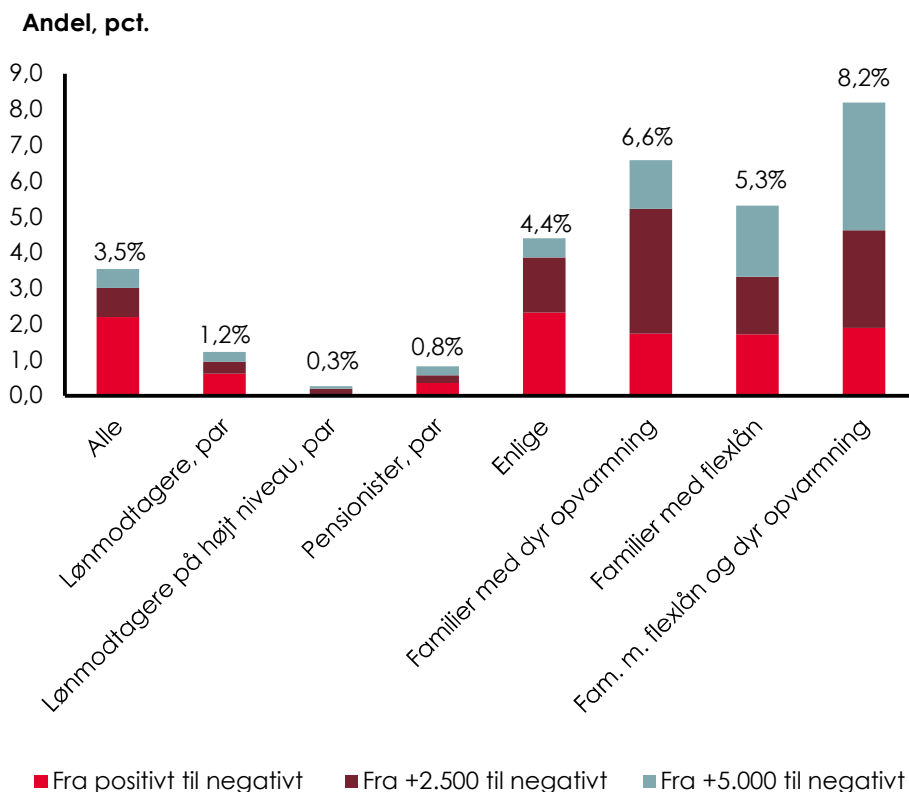
Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Figur 14. Andel af alle familier, der risikerer et negativt månedligt fribeløb som følge af de højere priser og renter

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren viser andelen af familier, hvis månedlige fribeløb – overskud efter alle normale regninger og udgifter til et basalt minimumsforbrug er betalt – risikerer at bliver negativt som følge af de stigende priser og renter. "Familier med flexlån" betegner familier med rentetilpasningslån, der får ny rente i perioden februar 2022 - juni 2023. Se detaljer om estimater for danske familiers privatøkonomi i boks 3. Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Vi ser i denne analyse udelukkende på effekten af højere energipriser, forbrugerpriser og renter, og tallene er behæftet med usikkerhed. I praksis kan familier have et højere minimumsforbrug eller mere "rod i privatøkonomien" end, hvad vores beregninger tilsiger, f.eks. på grund af uforudsete udgifter mv., lige som de også kan blive ramt af andre stigende udgifter eller ledighed i den kommende tid, som vores beregninger ikke tager højde for. Omvendt ved vi, at mange familier gør en del for at spare på varmen, ligesom de må forventes at tage ekstraarbejde eller søge job med højere løn, hvis de kommer i en økonomisk presset situation, hvilket vores beregninger heller ikke tager højde for.¹⁵

¹⁵ En del familier har allerede et negativt rådighedsbeløb i udgangspunktet. Det gælder særligt ofte for enlige og særligt ofte for studerende og ledige. Udfordringerne for disse familier er dog ikke relateret til den nuværende udvikling. Familier med negativt rådighedsbeløb i udgangspunktet er derfor taget ud af analysen. Det betyder i praksis, at vi sandsynligvis samlet set vil se flere familier i betalingsproblemer eller med kritisk behov for lån, end vores beregninger viser. Omvendt kan nogle familier også have valgt at tage sabbatår og leve af deres opsparing, hvorved vores beregninger vil indikere, at deres månedlige økonomi er relativt svag. Det samme gælder i øvrigt pensionister, der har fået den primære del af deres pension udbetalt (hvorefter de så i høj grad lever af deres frie opsparing og friværdi i boligen).

Mange familier har opsparing til at håndtere merregningerne det kommende år

På den positive side har mange familier ganske store opsparinger stående som buffer og risikerer derfor ikke at komme i betalingsproblemer lige foreløbig – selv hvis de høje priser og renter bider sig fast, og familien ender med et negativt månedligt fribeløb. Seks ud ti familier har en opsparing på mere end 50.000 kr. i banken, mens fire ud af ti har en opsparing på over 150.000 kr.

Selv for familier, der risikerer at ende med et negativt fribeløb i deres månedlige budget på 2.500 kr., vil mange altså stadig kunne holde deres økonomi kørende i mindst et år uden at skulle stifte gæld, fordi de har en pæn opsparing at trække på. Derudover har mange familier også en betydelig formue i form af værdipapirer.

Konkret viser vores beregninger, at 1 procent af alle danske familier risikerer at komme i betalingsproblemer inden for et år, hvis ikke deres månedlige budget forbedres – dvs. de kan ende i en situation, hvor de hverken har indkomst eller opsparing til at betale deres løbende månedlige udgifter, selv om forbruget ligger på et lavt niveau, jf. figur 15.

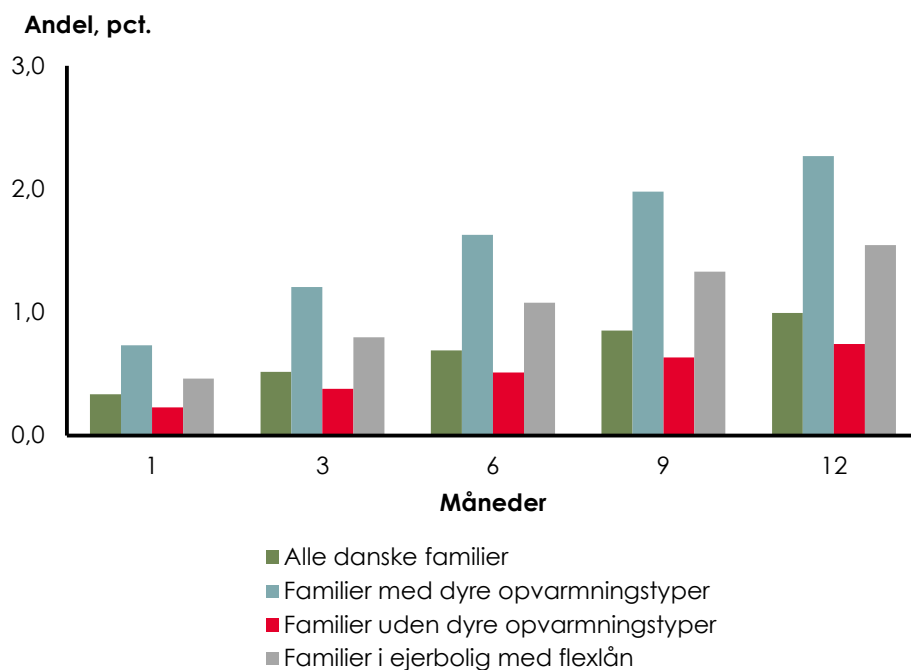
Her er det igen særligt familier med dyre opvarmningsformer samt familier, der får højere rente på deres rentetilpasningslån, som står til at blive ramt. Konkret finder vi, at 2,3 procent af alle familier med dyre opvarmningsformer risikerer at komme i betalingsproblemer inden for ét år, hvis vores forudsætninger om renter og priser frem mod næste sommer holder stik, og deres situation i øvrigt ikke forbedres. For familier med rentetilpasningslån er det omkring 1,5 pct.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

Figur 15: Andel af familier, der risikerer at ende i betalingsproblemer efter givent periode med høje priser og renter

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier, der efter et givent antal måneder (eller før), risikerer at komme i betalingsproblemer som følge af de stigende forbrugerpriser, renter og priser på energi. Familier med flexlån betegner familier med rentetilpasningslån, der får ny rente i perioden februar 2022-juni 2023. Se detaljer om estimater for danske familiers privatøkonomi i boks 3. Kilde: Danmarks Statistiks Registerdata og egne beregninger

Vi skal understrege, at vi – som tidligere nævnt – lægger til grund, at familierne skruer deres forbrug af mad og tøj mv. ned til et minimum, men at vi ikke har indregnet effekten af, at mange familier med dyre varmekilder vil forsøge at spare både på varmen, skifte til andre opvarmningsformer og måske søge andet arbejde til en højere løn. Omvendt må vi forvente, at nogle danske familier også kan blive ramt af andre faktorer, der kan skubbe deres privatøkonomi ud af kurs. Det gælder ikke mindst risikoen for stigende ledighed.

Ser vi på de forskellige familietyper, er det særligt blandt de enlige – som ikke har nogen at dele de faste udgifter med, og hvor en større gruppe hverken har et solidt overskud i det månedlige budget eller en stor opsparingsbuffer – at mange risikerer at komme i betalingsproblemer, hvis de høje priser og renter fortsætter, jf. tabel 6. Blandt andre typer af familier, hvor mange har en relativt stor opsparing at stå imod med, er risikoen noget lavere; det gælder f.eks. for lønmodtagere på højt niveau, men også mange pensionister.

Tabel 6: Andel af familier, der risiker betalingsproblemer efter en given periode

Andel, pct	Antal måneder				
	1	3	6	9	12
Alle danske familier	0,3	0,5	0,7	0,8	1,0
Normale lønmodtagere, par	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Lønmodtagere på højt niveau, par	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Pensionister, par	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Enlige	0,6	0,9	1,2	1,5	1,7
Familier med dyr opvarmning	0,7	1,2	1,6	2,0	2,3
Familier uden dyr opvarmning	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7
Familier i ejerbolig	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7
Familier i ejerbolig med RT-lån	0,5	0,8	1,1	1,3	1,5
Familier i ejerbolig med dyr opvarmning	0,4	0,7	1,0	1,2	1,4
Familier i ejerbolig med dyr opvarmning og RT-lån	0,7	1,3	1,8	2,2	2,5

Notat

Note: Tabellen viser andelen af danske familier, der efter et givent antal måneder (eller før) risikerer at komme i betalingsproblemer som følge af de stigende forbrugerpriser, renter og priser på energi (se boks 3 for detaljer om beregningsgrundlaget).

Kilde: Danmarks Statistiks Registerdata og egne beregninger

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

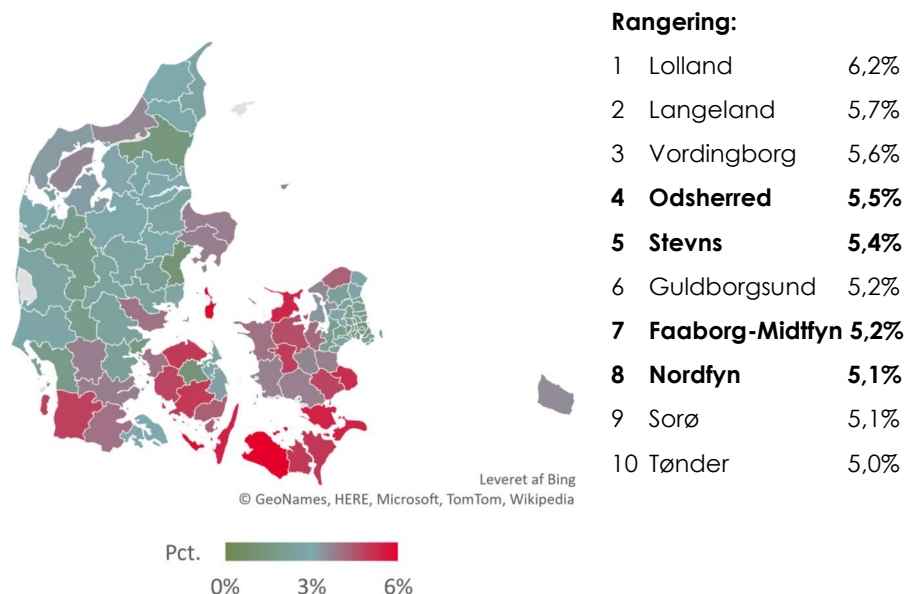
Især familier i Vest- og Sydsjælland risikerer pres på deres økonomi

Det er især i Vest- og Sydsjælland, på Lolland, Falster og Fyn samt til dels i Sønderjylland, at mange familier risikerer at komme i problemer som følge af de stigende priser og renter, jf. figur 16. Øverst på listen ligger kommuner som Lolland, Vordingborg og Langeland, hvor godt 6 procent af familierne kan få svært ved at få deres månedlige budget til at hænge sammen som følge af de stigende priser og renter.

Når disse kommuner er mest udsatte, skyldes det en kombination af, at forholdsvis mange i disse kommuner er udsat for store stigninger i deres varmeregninger, og at forholdsvis mange familier i de samme kommuner har relativt lave indkomster og begrænset luft i deres månedlige budget i udgangspunktet. Dermed ser vi også, at flere af disse kommuner, hvor flest familier risikerer problemer med de samlede prisstigninger, også var på listen af kommuner, der var mest udsatte for højere varmeregninger i figur 5 ovenfor, jf. kommunerne markeret med **fed** i figur 16 til højre. Det er dog ikke i de kommuner, hvor flest risikerer at komme i negativt rådighedsbeløb, at vi finder de største rentestigninger i kroner og øre – det skyldes ikke mindst, at boligpriser og typiske lånestørrelser er betydeligt højere i kommuner, hvor familierne har en stærkere økonomi med mere luft.

Figur 16. Andel danske familier, hvis fribeløb går fra positivt til negativt, opdelt på kommuner

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

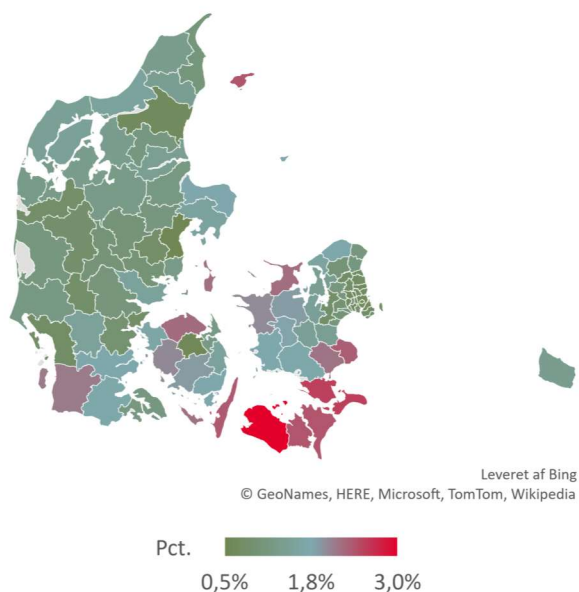
Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, hvis rådighedsbeløb risikerer at blive negativt i løbet af perioden fra sommeren 2022 til sommer 2023 som følge af de stigende priser og renter. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre. Se boks 3 for detaljer om beregningsgrundlaget.
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Når vi tager højde for de enkelte familiers finansielle buffer, og dermed deres mulighed for at køre med negativt månedligt fribeløb over en periode på 12 måneder, er det stadig mange af de samme dele af landet, der er særligt udsatte, jf. figur 17. I toppen ligger Lolland, hvor 2,6 procent af familierne risikerer at komme i betalingsproblemer inden for det kommende år, hvis forudsætningerne om priser og renter holder stik, og familierne ikke gør ekstraordinære tiltag for øge deres indkomst eller spare på varmen. I Guldborgsund og Vordingborg samt på Langeland, som ligger 2-4 på listen, er det omkring 2 pct. af familierne, der er i samme risiko.

At listen over de mest udsatte kommuner ikke ændrer sig meget, når vi tager familiernes finansielle buffer med i betragtning, skyldes blandt andet, at finansiell opsparing typisk går hånd i hånd med, hvor meget luft familien har i sit månedlige budget. Familier med stort overskud i deres månedlige budget vil oftere spare op og dermed opbygge en solid finansielle buffer.

Figur 17. Andel danske familier, der kommer i betalingsproblemer efter 12 måneder, opdelt på kommuner

Rangering:

1	Lolland	2,6%
2	Guldborgsund	2,1%
3	Vordingborg	2,0%
4	Langeland	2,0%
5	Odsherred	1,9%
6	Stevns	1,8%
7	Nordfyn	1,8%
8	Tønder	1,8%
9	Haslev	1,8%
10	Assens	1,7%

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, der risikerer at komme i betalingsproblemer efter 12 måneder, hvis ikke deres økonomiske situation forbedres. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre. Se boks 3 for detaljer om beregningsgrundlaget.
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Boks 1. Data og beregningsmetoder for boligens varmeudgifter

Beregninger af forskellige boligens varmeforbrug baseret på energimærker

For at give skøn på familiers varmeregning har vi i første omgang skønnet over energimærket for alle enfamiliehuse. Her bruger vi energimærker for alle enfamiliehuse, der har et aktivt energimærke, og som vi kan identificere i Danmark Statistiks registerdata. Det gælder for omkring 230.000 huse.

For enfamiliehuse, hvor vi ikke kender energimærket, har vi givet et skøn ud fra information om de enfamiliehuse, hvor vi kender energimærket. Mere konkret opstiller vi en række statistiske modeller (regressionsmodeller), der forsøger at forklare energiforbruget (givet energimærket) for alle de enfamiliehuse, hvor vi kender energimærket. I disse modeller tages der højde for en lang række parametre relateret til såvel boligen, som området, ejeren og ejerperioden. For hver kombination af opførelsesår (periode) og landsdel fastlægges den model, der har den bedste forklaringsgrad, og den model bruges derefter til at forudsige energiforbruget (og deraf energimærket) for alle andre enfamiliehuse (uden kendt energimærke) opført i samme periode og landsdel.

For de boliger, hvor vi kender energimærket, rammer modellerne typisk det rigtige energimærke i 40 procent af tilfældene og med maksimalt et energimærkes afvigelse i 80 procent af tilfældene.

For andre boligtyper (f.eks. lejligheder) skønner vi energiforbruget på baggrund af boligens opførelsesår, jf. detaljer i boks 1 i Finans Danmarks tidligere analyse fra juni 2022: "Effekten af stigende energipriser på danske familiers varmeregning". Lejligheder og rækkehuse antages at bruge hhv. 77 og 86 procent af, hvad et tilsvarende størrelsesenfamiliehus forbruger.¹⁶

Beregninger af energiforbrug ved forskellige energiformer

Ud fra boligernes skønnede energimærke dannes et medianskøn (inden for energimærket) af boligens årlige totale energiforbrug målt i kWh. Her tager vi højde for boligens størrelse samt antallet af familiemedlemmer – sidstnævnte i forhold til forbrug af varmt brugsvand. Energiforbruget målt i kWh konverteres til energiforbruget i den respektive energiform (f.eks. m³ gas) afhængigt af energitypens energiindhold og den typiske effektivitet for de givende varmesystemer.

Dermed har vi hver bolig/families samlede årlige varmeforbrug målt i den relevante energiform. For at finde energiudgifterne opgjort i kroner ganger vi med hhv. den gennemsnitlige pris i 2020 og den gennemsnitlig forventede pris i

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

¹⁶ Denne antagelse er baseret på beregneren bolig.nu.

perioden fra sommer 2022 til sommer 2023. Merudgifterne er så givet ved forskellen mellem disse.

Vi tager ikke umiddelbart højde for sekundær varmekilder. For boliger, der ifølge BBR er opvarmet med ren el, antager vi dog, at der findes en sekundær varmekilde i langt de fleste tilfælde (f.eks. en luft-til-luft-varmepumpe). For langt de fleste boliger opvarmet med ren el vil energiprisstigningerne stadig være i den høje ende.

Boks 2. Skøn for udviklingen i energi- og forbrugerpriser

Baseret på den observerede udvikling i priser på gas og fyringsolie til slutbrugere samt future-priser for gas og olie til levering i 2023 fra ICE giver vi skøn for udviklingen i gas- og oliepriser fra 2020 og frem til sommeren 2023.

Elpriserne uden afgifter har historisk være meget tæt forbundet med gaspriserne, hvilket vi også antager, de er frem til sommeren 2023. For fyring med træpiller har vi taget udviklingen i den bedste pris på en standard sæt træpiller fra pricerunner fra 2020 og frem til i dag. Den fremtidige prisudvikling på træpiller forventes at følge en blanding af prisudvikling på fyringsolie og gas.

For alle energipriser har vi tillagt de relevante udgifter til distribution, skatter og moms. I analysen anvender vi de månedlige gennemsnitspriser i 2020 sammenholdt med de månedlige gennemsnitspriser i perioden fra juli 2022 til juni 2023.

Vores beregninger bygger desuden på en fremskrivning af udviklingen i øvrige forbrugerpriser og det samlede forbrugerprisindeks. Her tager vi afsæt i Nationalbankens prognose fra september 2022. Siden da er energipriserne faldet væsentligt mere, end Nationalbanken lagde til grund for sin prognose. Vi antager, at de lavere energipriser også fører til en lidt mindre stigning i de øvrige forbrugerpriser, end der indgik i Nationalbankens prognose. Ud fra de antagne energipriser og det nedjusterede forløb for øvrige forbrugerpriser beregnes det korrigerede forløb for de samlede forbrugerpriser frem til juni 2023.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Boks 3. Data og beregningsmodel for familiers privatøkonomi

For at få et indblik i, hvor mange familier i Danmark der kan ende i økonomiske problemer som følge af de stigende priser på energi og øvrige forbrugsgoder, anvendes en detaljeret registerdatamodel for alle familier i Danmark. I denne beregnes fribeløbet i familiernes månedlige budget – dvs. overskud efter alle normale regninger og basale leveomkostninger (dvs. omkostninger til et skønnet minimumsforbrug, jf. nedenfor) er betalt – på basis af familiens disponible indkomst, familiesammensætning, boligforhold og -finansiering, udgifter til el, vand, varme, transport og mad mv.

Herudfra kan vi skønne over, hvor mange familier i Danmark – og ikke mindst hvilke familietyper – der kan få svært ved at få deres månedlige budget til at hænge sammen som følge af de stigende priser. Det vil mere konkret sige familier, hvis månedlige fribeløb bliver negativt.

Ud fra information om familiers finansielle formue er vi desuden i stand til at give skøn for, hvor mange måneder familier med negativt fribeløb kan holde deres økonomi kørende uden at komme i egentlige betalingsproblemer eller få behov for at optage gæld ved at trække på deres opsparing.

Det månedlige fribeløb er givet ved familiens totale indkomst efter pensionsindbetalinger, skat og rentebetalinger fratrukket familiens øvrige faste udgifter samt forventede leveomkostninger. I tråd med Finanstilsynets vejledninger inkluderer familier minimum leveomkostninger (jf. også nærmere definitioner nederst i boksen):

- Eventuelt afdrag på realkredit og andre lån familien måtte have
- Fællesudgifter i andels- og ejerlejligheder, samt vedligehold af huse
- Udgifter til husleje for lejere
- Udgifter til børnepasning (institutioner)
- Udgifter til el, vand og varme
- Transportudgifter
- Forsikringer
- Udgifter til telefon, internet og licens
- Minimumsleveomkostninger for familien

Udgiftsdefinitioner:

Afdrag: For realkreditlån foretages en annuitetsberegning af ydelser og afdrag, givet lånets restløbetid og rente. For realkreditlån med mulighed for afdragsfrihed eller mere end to år med afdragsfrihed tilbage antager vi dog, at familier udnytter denne i en situation med ledighed. For prioriterede banklån antages en

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

løbetid på 20 år, og for andre lån antages en løbetid på 10 år.

Udgifter til børnepasning: Her bruger vi oplysninger om alder på alle børn i familier. Pasningsudgifter er beregnet ud fra gennemsnitsudgifter i kommuner til vuggestuer (0-3-årige børn), børnehave (4-6-årige børn) og SFOer (7-10-årige børn).

Udgifter til el, vand og varme er baseret på familiens størrelse, sammenlægning og boligform tillagt gennemsnitsudgifter for tilsvarende familier i Danmark. Udgifter til varme er beregnet som forklaret i boks 1.

Fællesudgifter til drift i andels- og ejerlejligheder er beregnet på baggrund af resultater i papiret "Fællesudgifter i ejerlejligheder" (BØVC, 2015) givet lejlighedens størrelse og alder, samt antallet af lejligheder i ejendomskomplekset. For huse antages der at være vedligeholdelsesudgifter og udgifter til grundejerforeninger på halvdelen af udgifterne til en tilsvarende lejlighed på 100 kvm. Vi antager dog maksimalt udgifter på 42.000 kr. om året.

Udgifter til lån i andelsboligforeninger er baseret på et skøn for andelen af boligernes værdi, der er finansieret internt i andelsboligforeningerne (vs. privat finansieret udenfor). For hver andelsboligforening er dette skøn gjort pba. størrelsen på ejernes private banklån.¹⁷ Gælden i andelsboligerne antages finansieret ved et 30-årigt realkreditlån med en rente på 1 pct. og en bidragsats på 0,5 pct.

Lejeudgifter er som udgangspunkt baseret på SKATs registre for lejeudgifter på personniveau. For mange lejere har vi dog ikke oplysninger om lejeudgifter. Her er lejeudgifterne baseret på skøn, givet boligernes markedsværdi, karakteristik, størrelse, opførelsesår, Danmarks Statistiks imputerede grundskyld for lejeboliger mv. Desuden anvendes de sammenhænge mellem lejeniveau og markedsværdi mv., vi kan observere for lejeboliger, hvor vi har information om lejeniveauerne.

Transportudgifter inkluderer vægtafgift og forsikring for én bil, hvis familien har bilformue. Vægtafgiften antages at ligge på 3.280 kr. om året (jf. FDM). Udgifter til bilforsikringer er betinget på voksnes gennemsnitsalder (jf. findforsikring.dk). For eksempel antages bilforsikringsudgifter at ligge på knap 10.000 kr. om året for en familie, hvor de voksnes gennemsnitsalder er imellem 40 og 49 år. Herudover inkluderer vi de befordringsudgifter til og fra arbejde efter skattefradrag, som de voksne i familien har opgivet til skat på deres årsopgørelse (befordringsfradrag). Endelig medtages øvrige transportudgifter på 400 kr. om måneden pr. voksen til offentlig transport og eventuelle udgifter til benzin/diesel. Familier med bil antages at få en ekstraregning fra 2020 til 2022 svarende til kørsel på 10.000 km. om året i privatregi og 10.000 km. pr. person, der pendler i familien. Sidstnævnte svarer til en pendling-afstand på ca. 25 km hver vej. Vi antager en bil, der kører 20 km/l.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

¹⁷ Konkret ser vi på de 2-4 andelsboligejere i hver opgang/forening (afhængigt af boligforeningens størrelse mv.), der har de største banklån. Disse lån sammenlignes med Danmarks Statistiks vurderinger af markedsværdien for de respektive boliger, og derudaf udledes skøn for, hvor stor en del af boligernes værdi, der er finansieret hhv. eksternt (privat finansieret med fx banklån) og internt (finansieret i andelsboligforeningen med realkreditlån).

Udgifter til forsikringer er baseret på et skøn, der inkluderer gennemsnitssatser for udgifter til ansvar/indbo- samt ulykkesforsikring, afhængigt af familiens sammensætning og størrelse. Endelig medtager vi betalinger til arbejdsløshedsforsikring, faglige kontingenter, efterløns- og fleksydelsesbidrag efter skat, som hver af de voksne i familien har opgivet til skat på deres årsopgørelse.

Udgifter til telefon og internet antages at ligge på 200 kr. pr. måned for familier med én voksen og 300 kr. pr. måned for familier med to voksne. Medielicens antages at ligge på 209 kr. pr. måned.

Leveomkostninger: Vi har to skøn for øvrige leveomkostninger til andet forbrug, der f.eks. dækker tøj, mad, forlystelser og rejser. Det ene er et skøn for et *normalforbrug i 2020*, hvor vi med afsæt i Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse fra 2020 som et groft skøn antager følgende omkostninger: 9.000 kr. for første voksen i en familie, 6.000 kr. for anden voksen (når vi ser på parfamilier) og 3.000 kr. pr. barn (når vi ser på børnefamilier).

Vores grove skøn for et *minimumsforbrug* følger en blanding af Finanstilsynets vejledninger og Danmarks Statistiks antagelser om familieækvivalenter, hvad angår familiens størrelse og sammensætning. Vi antager minimumleveomkostninger på 4.000 kr. for første voksen i en familie, 2.000 kr. for anden voksen (når vi ser på parfamilier) og 1.333 kr. pr. barn (når vi ser på børnefamilier) opgjort i 2019-priser.

Finansiell formue, inkl. bankopspring, investering i aktier, obligationer og investeringsfonde er medregnet. Familier er først i risiko for betalingsproblemer, når de har brugt deres totale finansielle formue.

Alle forbrugerpriser opskrives med inflationen fra 2020 og frem, jf. også boks 2 om den antagne prisudvikling frem til juni 2023.

Data anvendt i analysen

Generelt bruger vi Danmarks Statistiks registerdata for alle danske familiers faktiske økonomiske forhold fra 2020. Indkomster og udgifter er opregnet til 2022/23-niveauer med udgangspunkt i de faktiske pris- og lønudviklinger frem til i dag og med de antagne pris- og lønudviklinger over det kommende år. Formuer er ikke forsøgt opregnet.

Der kan i sagens natur være sket betydelige ændringer i enkelte familiers økonomiske og finansielle forhold siden disse datapunkter. Analysen bygger dermed på en grundlæggende antagelse om, at disse ændringer netter ud, når vi betragter større grupper af familier med samme karakteristika i de seneste år. Det forekommer at være en rimelig antagelse.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

Boks 4. Data og beregningsmetoder for familiers renteudgifter

Beregninger af familiers beholdninger af gæld og indlån

For alle familier anvendes registerdata for families totale bankgæld, bankindlån og realkreditgæld ultimo 2020. For familier med realkreditgæld anvendes desuden detaljerede oplysninger om families realkreditlån. Realkreditlån er grundlæggende opdelt i tre kategorier:

1. Fastforrentede realkreditlån
2. Realkreditlån med rentetilpasning, der ikke rammes af væsentlige rentestigninger i perioden fra februar 2022 til juni 2023.
3. Realkreditlån med rentetilpasning, der rammes af væsentlige rentestigninger i perioden fra februar 2022 til juni 2023.

I registerdata for realkreditlån kan det direkte ses, om der er tale om et fastforrentet lån eller et lån med rentetilpasning. Afgrænsningen mellem de to sidstnævnte kategorier er gjort på baggrund af, hvor ofte lånet får ny rente (rentefixingen) og hvornår lånet er udstedt. F.eks. antages det, at et F2-lån, der er udstedt i 1. februar 2020, bliver rentetilpasset 1. februar 2022. Lån kan have ændret rentefixing, efter de er udstedt. Det har ikke kunnet tage højde for, men det forventes heller ikke at ske særligt ofte. Hvis et rentetilpasningslån skønnes at få ny rente i perioden fra februar 2022 til juni 2023, placeres det i kategori 3, og vi kender både låntypen og perioden for rentefixing (F-kort, F1, F2, F3 osv.) samt hvilken måned i perioden, rentetilpasningen af lånet forventeligt er sket eller vil ske, jf. figur 9 i hovedteksten.

Skøn for rentestigninger:

Ud fra markedsdeltageres konsensusforventninger til Den Europæiske Centralbanks renteændringer over de kommende måneder, samt bankers historiske rentegennemslag skønnet af Nationalbanken, lægger vi for beregningerne til grund, at renten på bankgæld og bankindlån i juni 2020 vil ligge 1,75 procentpoint højere end gennemsnitsrenterne i 2020. Disse antagne rentestigninger anvendes til at finde alle familiers bruttorentestigninger på bankgæld og bankindlån.

For rentestigninger på realkreditlån med rentetilpasning afhænger renteændringen dels af låntypen/rentefixingen (F-kort, F1, F2 osv.), dels af hvilken måned lånet får ny rente (i perioden fra februar 2022 til juni 2023, jf. forklaringen ovenfor).

For de konkrete rentestigninger for de individuelle måneder og låntyper/rentefixing bruger vil Nationalbankens statistik for renter på nyudstedte realkreditlån afhængigt af rentefixing for alle F2-F10 lån frem til oktober 2022. For lån, der får ny renter efter dette tidspunkt, anvender vi et gennemsnit af realkreditinstitutternes

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-v1

udmeldte renter for refinansieringsauktioner fra november 2022, som fastlægger renten for rentetilpasninger i begyndelsen af 2023. Disse antages således at gælde i alle følgende måneder til og med juni 2023. For F-kort og F1 lån antages generelt en rentestigning på 3,5 procent. Denne beregningsantagelse bygger på, at mange af disse lån aktuelt refinansieres til en rente på lidt over 3 procent sammenholdt med en negativ rente på -0,3 procent i 2020.

I beregningerne for familiers økonomi bruger vi den fulde effekt af rentestigningerne på alle deres realkreditlån, der får ny rente. Vi ser det altså som om rentestigningen gælder i hele den betragtede periode. De månedlige udgifter skal dermed ses som gældende på det tidspunkt, hvor familien rammes af den maksimale renteeffekt i løbet af de 12 måneder.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-709015-
v1

